

140/9
1982

საქართველოს
საზოგადოებრივი
ტელევიზია

საქართველო

სწავლა შენი პაპულისთვის,
სწავლა შენი ხალხისათვის!

სიმონ შაპრაძის

ნახევრად ტანშიშველები,
ნახევრად ფეხშიშველები —
პირველი პიონერები
ეფიცებოდნენ ლენინს:
— ჩვენ, ნორჩი პროლეტარები,
მებრძოლ მამათა ძენი,
ვართ და ვიქნებით მარადის
უერთგულენი შენი;
შენ გზას გავყვებით ბოლომდე.

შენს დროშას უველგან გავშლით,
უველა დაჩაგრულს იმედად
ამოვუდგებით მხარში.
ახალი ქვეყნის შერცხვლები,
გამოღწეულნი ზამთარს,
შენი დიადი საქმისთვის
თავის გაჩირვად მზად ვართ!.. —

ტან-ფეხშიშველნი, მშვირნი,
გულანთებულნი რწმენით,
პირველი პიონერები
ახე ჰაფიცავდნენ ლენინს.

არ გატეხილა ფოლადზე მტკიცე
პიონერული პირველი ფიცო.

სწავლა—შენი მამულისთვის,
სწავლა—შენი ხალხისათვის.

უველგანა ხარ, სადაც კი
შუშაკი ირჭება,
სადაც მიწა მავჯარლის
ცხელი ოფლით ირწყვება:
ზვარია თუ ბაღია,
სათიბი თუ სამაკალი,
ჩაის პლანტაციას
თუ შენება ახალის...
შენი ვარჯის ნაყოფი
უღერს ლითონის წყარუნშიც.
პირნათელი დადიხარ
სათაყვანო მამულში.

პიონერო ჩვენთა დღეთა —
ოთხმოციან წლების,
ღირსეული მემკვიდრე ხარ
ქველი წინაპრების,
უღალატო იმედო ხარ
მშობლიური მხარის,
მუუთით მშენებელი
მისი დიდი ხვალის.

დღე თენდება შენთვის წიგნით,
ის მიგიძღვის სკოლის გზაზე,
დაგანახა ცის და მიწის
საოცარი სიღამაზე;
შეგაუვარა საოცნებო
მწვერვალები ცოდნისანი;
ეწაფები სიბრძნეს, მაგრამ
წუწურილი ვერ მოიკალი.
სწავლა, სწავლა, ისევ სწავლა, —
ეს ანდერძი გახსოვს მუდამ,
მან შენს გულში სამუდამოდ
შოსი შუქივით დაიბუღა.
მაგრამ სწავლა—არა მხოლოდ
საკუთარი თავისათვის,

აჩუქო ადამიანებს
შვება და სიხარული, —
ეს არის ჩუმი ოცნება
შენი კეთილი გულის.
მარტოხელას და დავრდომილს
ისე, ვით მშობელს, უვლი,
შუქს ჩაუქენებ თვალბეში
დაბეჩაებულს ურვით.

გუავს რამდენი მეგობარი
იქაც, იქაც — შორსაც!
ადგიმართავს უველა ერის
შვილთა ძმობის დროშა,
ხარ მოძულე ომის, მტრობის,
შენ მშვეილობას იცავ.
თუ დესპირდა, ანაცვალდებ
თავს მშობლიურ მიწას.

რა ღამაში ზეიმი გაქვს,
რა ნანატრი დღეა!
სამოც კოცონს დაუფერავს
გავლილი გზა შენი.
ისევ წინ და აღმა გველოს,
იქით, სადაც მზეა,
უფრო მტკიცე შემართებით,
უფრო მტკიცე რწმენით!

შვი ზღვის სანაპიროდან მახლო-ბელი მთებისაკენ თუ გაემართებით, სულ მალე ხეობაში აღმოჩნდებით; ხელმარჯვნივ პატარა, ანკარა მდინარე მიედინება; ცოტას კიდევ თუ აივლოთ, მის სათავესაც დაინახავთ. ლამაზი, თვალწარმტაცი სანახავია იგი — ადგილი, სადაც იბადება მდინარე!

მდინარეს აუყუა ჰქვია, სოფელს კი აუყვისთავი. ერთი პატარა, ჩვეულებრივი სოფელია, მაგრამ საქართ-

აფხაზეთის
კომუნისტური
თავის
სახსრბრძოლა
საქართველო
საბჭოთა
პარტიის
პარტიის
პარტიის
პარტიის

საქართველო
საბჭოთა
პარტიის

საქართველო საბჭოთა პარტიის

ველოს პიონერული ორგანიზაციის მატინისათვის — საკმაოდ ნაკლები და სახელოვანიც! აქაურმა პიონერებმა 1970 წელს — ვ. ა. ლენინის დაბადების 100 წლისთავის იუბილის დროს — ლენინური ბაღი გააშენეს, მერე მოწოდებით მიმართეს სხვადასხვა რაიონისა და ქალაქის თანატოლებს, მათაც მხარი აუბეს და მთელ საქართველოში აშრბდა ლენინური ბაღები.

დღი ოქტომბრის 60 წლისთავის ზეიმის დღეებში ლენინური ბაღის გვერდით აუყვისთაველებმა ოქტომბრის ბაღი გააშენეს და კვლავ მთელ რესპუბლიკას მოეფინა მათი მოწო-

დბა... ასე რომ, ორი კარგი თაოსნობის წამომწყებნი არიან აუყვისთაველი ნორჩი ლენინელები. ერთი მათგანი — პოეტი ამირან ხაბაზი — დღეს აუარის კომკავშირის პრემიის ლაურეატია. 19 შაისს რაიონულ ცენტრში საიუბილეო ზეიმზე იგი წინ წარუძღვება აუყვისთაველ პიონერებს, რომელთაც ხელში ექნებათ ატაცებული მომწე რესპუბლიკების აღმები და სხვადასხვა ენაზე დაწერილი ტრანსპარანტები.

აუყვის სათავეში გაზაფხულის ერთ დილას „მეგობრობის გადაძახილი“ დაიწყო და ჩვენი ქვეყნის ყოველი კუთხისკენ მტრედებოვით გაფრინდ-

ნენ მეგობრობის ბარათები. თითოეულ მომწე რესპუბლიკას აუყვისთაველები „მეგობრობის გადაძახილის“ საზეიმო კვირას უძღვნიან. პირველი კვირა უკრაინას ეძღვნება — გოგონებს უკრაინული კაბები ჩაუცვამთ, თმებიც თავისებურად დაუვარცხნიათ, ბიჭები „გოპაკს“ ცეკვნიან, დღი მშესუშობრივი დაუხატავთ ხაბაზების ქედზე მცხოვრებ ყმაწვილებს — მარინეს, ელგუჯას, ჭემალს.

ეს რა ქედიათ, — არ გაიკვიროთ! სოფელში ხაბაზების ქედიც არის, მესხიძეებისაც. აუყვისთავი მთების კალთებზე შეფენილი სოფელია — ერთი სახლი გაღმა გორაზე დგას,

საქართველო
საბჭოთა
პარტიის
კომუნისტური
თავის
სახსრბრძოლა
საქართველო
საბჭოთა
პარტიის
პარტიის
პარტიის

საბჭოთა
პარტიის

5 მაისი 1982

საქართველო
საბჭოთა
პარტიის

მეორე — აქვთ მხარეს, შუაში კი ხეობაა და ანკარა წყარო მიედინება.

ერთი სახლი სულ მალაა, მეორე — ქვემოთ, მესამე — საღალაქ მათ შორის ლამაზი სანახავია.

მთებსა და ქედებს სახელები იქ მცხოვრები ბავშვების გვერების მიხედვით აქვთ მიკუთვნებული; ასე ამბობენ: მესხიძეების ქედში ვიყავი, ხაბაზების ქედი გამოვივარო...

მთავარი კი ის გახლავთ, რომ აქ ყველგან ყოჩალი, თაოსანი, გამრჩე და შრომისმოყვარე ბავშვები ცხოვრობენ — ნამდვილი ლუხინელები, ერთმანეთს რომ მზრუნველობენ და ცდილობენ, ყველამ ძალიან კარგად ისწავლოს.

რამდენიმე წელიწადია, რაც მათ სწავლაში ჩამორჩენილები არა ჰყავთ

— რაზემელი მარჯვენადმხედველი ასოცდაათევი პიონერმა ორ-ორი ფრთა ქათამი გამოზარდა, სახელმწიფო თაივანით მოვლილი გოჭებიც ჩაბარეს — ასე მონაწილეობენ სასურსათო პროგრამის შესრულებაში. სოფლის ცენტრში, მალაზისთან, ბავშვებმა „პიონერული ხეივანი“ გააშენეს; დარგეს კაკლის ხეები, ნაძვები, პალმები, კრიპტომერიები. ასე ენამუშრებიან ისინი საქართველოს პიონერთა რესპუბლიკურ ოპერაციას — „ვაშენებთ „მზიურს“ — პიონერთა ოცნების ქალაქს!“

აუციისთაველი პიონერები ერთსულოვნად გამოეხმურნენ თბილისის 26 კომისრის სახელობის რაიონის პიონერთა თაოსნობას — „ჩვენთან ყველა კარგად სწავლობს! კომუ-

აპავესთავის საკონს ინტაგლარის პიონერებს მსოფლიოს მრავალი ქვეყნის უპილავთან მტკიცე მამოგრობა ააპავესთავის.

ფიზიკის წრის უთავი ახალი მამად: ნათა ხალისითა და ინტაგლარით მიხდი ნათობს.

ჩაინი უფროსი პიონერბლმძმანელი ნანი ჯაფარიძე, საპარტეზლოს ალკა XXXII პრილობის დამუშავი, ალახან დარბადა საკლავში და გავიზიარა თავისი უთაგადილავაი.

ნიტებს ვუსწორებთ მხარს! ხაბაზების ქედი მესხიძეებისას ეჯობრება, ორივე ერთად კი — ჯაფარიძეებისას!

წლევანდელ ზამთარში, დიდთოვლობისას, რამდენ ადგილას ჩაიხერება გზა, რამდენი მოხუცი შეწუხდა — ეზოში როგორა გავაო, ცეცხლს როგორ დავანთებო!.. მაგრამ დილაადრიან, თითქოს უხილავმა ძალამ წამოაყენაო, ფეხზე დადგნენ იქაური პიონერები — ეკლავდნენ გზას, თოვლის საფარისაგან ასუფთავებდნენ სახურავებს, ბერტყავდნენ ციბრუსებს და ყველა მოხუცის ბინაში

ფოტო მ. ცაბარაძისა

აავიზიზეს ღუმელი თუ ბუხარი, მა-
ლაზიდან /ახალი პური მოიტანეს,
სახელიო შეშაც დაჩნეს. დიხ, ასე
ხატონად და შესანიშნავად ისხამს
ფრთებს პიონერული დევიზი —
„აჩუქე აღამიანებს სიხარული!“

რაზემელში ას ოცდაათი ასეთი
გულთბილი, ყოჩალი ყმაწვილია. შე-
უძლებელია სახელითა და გვარით
მათი გამოყოფა — ყველა კარგია,
ყველა მოწინავე! და მინაც ერთმა
ამბავმა უფლება მომცა, ხუთი გო-
ვონა სახელითა და გვარით გვაცუ-
ნოთ; ისინი სოფლის გზაზე ერთად
მიმავალი ვნახე, ფირზე ჩაიწერე
მათი პატარა ნაამბობი და რადიოგა-
ზეთ „საქართველოს პიონერის“ სა-
შუალებით მთელ საქართველოს მო-
უფინა მარინე ხაბაზის, გულთამზე
ხინიკაძის, თამრიკო, შიზა მესხიძე-
ბისა და მარინე ხახუტაშვილის ხმა —
60 დამკვრელურ კვირაში პიონე-
რულ წვილზე, საბჭოთა კავშირის
შეშენის 60 წლისთავისათვის სამზა-
დისზე საუბრობდნენ ყმაწვილები.

ყველა ამ კარგ საქმეში კი მათ წინ
მიუძღვის უფროსი მეგობარი
პიონერბელმძღვანელი ნანი ჯაფარი-
ძე. ნანომ აუყვისთავის საშუალო სკო-
ლა დაამთავრა. იგი იმ თაობის პიო-
ნერია, რომელმაც 12 წლის წინათ
ლენინური ბაღი გააშენა გორმადი-
ლას ფერდობზე. აუყვოსთაველ პიო-
ნერებს ეამაყებათ, რომ მათი წინა-
მძღოლი საქართველოს კომკავშირის
32-ე ყრილობის დელეგატი იყო.

ყრილობიდან დაბრუნებულმა ნა-
ნი ხელმძღვანელმა ბევრი სინტერეს-
სო რამ უამბო პიონერებს. მათ ერ-
თად დასახეს სამომავლო გეგმები,
რომელითა ფრთაშესხმა კიდევ უფრო
სინტერესოსა და მრავალფეროვანს
გახდის პიონერული რაზმების საქ-
მიანობას.

19 მაისს, შებინდებისას, აუყვის-
თავის ვაღმა-ვაგომლა გორებსა და
ფერდობებზე 60 პიონერული კოცონ-
ნი ავიზიზდება — აქაურ ნორჩებს
ექვსი ათწლეულის სხვადასხვა თაო-
ბის პიონერები ესტუმრებიან.

გურამ ბახტაძე

სახანოთა კავშირის შვიდგანი 2. მანთარია და 2. ემორევი წალენჯიხელ
პიონერბატონს. 1961 წ.

1923 წლის 19 მაისს შეიქმნა პიო-
ნერული ორგანიზაცია.

1924 წლის 29 იანვარს პიონერთა
ორგანიზაციას 3. ო. ლენინის სახელი
მიენიდა.

1929 წლის 11 აპრილს მოსკოვში
პიონერ პიონერთა პირველი საავსო-
რო შეიქმნა.

1931 წლის 29 ნოემბერს თბილისში
ჩატარდა პიონერთა პირველი რეს-
პუბლიკური შეიქმნა.

1940 წლის იანვარში პიონერთა სა-
პარტველს პიონერთა 11 რესპუ-
ბლიკური შეიქმნა.

1947 წლის 29 ივნისს პიონერ ბიბესსა
საპარტველს პიონერთა 111 რესპუ-
ბლიკური შეიქმნა.

1954 წლის ივლისში თბილისსა და
გორში პიონერთა მუშაობისა და შე-
გორბრუნისადმი მიძღვნილი პიონერთა
14 რესპუბლიკური შეიქმნა.

1958 წლის 25 თებერვარს ბიბესსა
პიონერთა 1 რესპუბლიკური შეიქმნა

პიონერ-მოსწავლეთა სამხადრო-შეიქმნებურული შეიქმნა. თბილისის
სტალინის რაიონის მუხათესამოქმნი „სინტერესი“ პირველ რესპუბლიკურ
უნიონს „დაბრინს“. 1961 წ.

როგორ ჩაენიჭა

მატარაი
ელვარე ამოგაბაძე

ყველაზე
მეიშვე
წლავი

იზანდო, მეზანე ჩეჯილო!

ისტორიის მასწავლებელს საკლასო ოთახში ფეხად შეეასწარი. მერბთან რომ მივედი, ჩვენი პატივცემული მასწავლებელი ვლადიმერ მუშუქუდიანი უკვე ზღურძობზე იდგა. ხელში საკლასო ეჟრნალი ეკავი. მოგვესალმა და მავიღისაკენ დინჯად წამოვიდა. ახალგაზრდა კაცი გახლდათ, მივლ სკოლას უყვარდა. სკოლა კი ჩინებული გვეონდა, მას სიბრველ საცდელ-სანიმუშოს ეძახდნენ.

როგორც კი დავეჭვი, რეზომ იდაყვი გამკრა.

— მამამ ორი ბილეთი მომიტანა. დღეს „ჩაპაევზე“ მივდივართ მე და შენ.

შეხებულ და გაოცებისაგან პირი დავაღეთ.

— მართლა?!

— ჰო, აგერ მაქვს, ნახე.

ეს ის დრო იყო, „ჩაპაევი“ პირველად რომ გამოვიდა ეკრანზე. კინოთეატრების საღაროებთან ისეთი ამბავი იყო, სისხამზე რომ დამდგარიყავი რიგში, საღამოს ჰა და ჰა, თუ მოგონებდა ბილეთი.

სიხარულისაგან აეცქმურტი.

მასწავლებელმა მწყურალად გამოხედა. მაშინვე გავისუსტე. ვლადიმერ მუშუქუდიანს შენიშვნის მოცემა არ უყვარდა, ერთს შემოგებდავდა და ყველაფერი ნათქვამი იყო.

— რა გვექონდა გაცეითილად? — იცითხა.

— მეორე პუნქტური ომი, — დაიძახა გვიი მეფისაშვილმა. ის სულ პირველ მერხზე იჯდა.

— მეორე პუნქტური ომი... — გაიმეორა მასწავლებელმა და ოთახში გაიარა. — აბა, ვინ მოყვება?

— თითო თითქმის ყველამ აიწია. მა-

სწავლებელმა თვალი მოგავლო. ბოლოს რეზის შეხედა.

— აბა, რეზო ჩხეიძეს მოვესმინობო.

რეზო ეცქირად წამოხტა.

— რაც რომ კართაგენი დაარსდა, რომაელებს ძილი დაუფრთხათ. იმდროინდელ მსოფლიოში სხვა უფრო ძლიერი ძალა, ასე მტკიცედ რომ დაპირისპირებოდა რომს, არ არსებობდა.

მასწავლებელი ნელა წამოვიდა ჩვენი მერხისაკენ და გვერდით დადგა. ყურადღებით უსმენდა. მერე, როცა რეზომ რომი და კართაგენს სამეკდრო-სასიცოცხლოდ მეორედ გადაჰკიდა ერთმანეთს, ანიშნა, გეყოფათო. შებრუნდა და მარჯვენა ხელი ოთარ შვიანიძეს უგაზა მხარზე.

— აბა, ახლა შენ გააგრძელე!

ოთარმა დალაგებულად ჩააწიქვია. მუშუქუდიანმა შემდეგი სიტყვა შედგა დევედარიანს მისცა, მერე გვიი შარიჩქმეს და ოთარ ტრაპაიძეს გაავარძელებინა. ბოლოს დროებითი ზავი რომსა და კართაგენს შორის სიმონ ფიჩხაქმე ჩამოავდო.

შესვებნაზე კარლო გეგელაშვილმა შემაჩერა დერეფანში. კარლო მეშვიდეკლასელი იყო. სასკოლო კედლის გახვდის რედაქტორობდა. მე მეხუთე კლასში ვსწავლობდი.

— რაულ, ზაფხული სად გაატარებ? — შეითხა კარლომ.

— სოფელში-მეთქი, — მივეუბე.

კარგად მახსოვს, იმ დღეს თერამეტი სექტემბერი იყო. ახალი სასწავლო წელი სამი დღის დაწყებული

გახლდათ. მაშინ სწავლა თხუთმეტ სექტემბერს იწყებოდა.

— ჰოო, სოფელი კარგია. ალბათ შთაბეჭდილებაც დიდი გექნება. ბოლი, კედლის გახვდისათვის ლექსი დაგვიწერე.

გავისუსტე. ლექსებს მესამე კლასიდან ვწერდი. ერთი-ორჯერ პატარა მოთხრობებსაც ვაუწინიჩე კბილი. ეს სკოლაში მხოლოდ რამდენიმემ იცოლა, მათ შორის კარლომაც. გამომზებურებას ვერ ვებდავდი, ახლა კი წინადადება მაქვსუნებული იყო.

— ვცდი, იქნებ გამოვიდეს, — ვუთხარი.

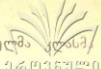
— სცადე. მე შენი ლექსები მომწონს.

გაკვეთილების შემდეგ ქუჩაში რომ გამოვედი, რეზოს ვუთხარი, კარლომ ლექსი შემეიკვეთა-მეთქი.

— ჰოდა, უნდა დაწერო, — მიჩრია მან.

რეზო და მე ერთმანეთის მეზობლად ვცხოვრობდით. ჩვენი სახლები ხენილის ბაღში იდგა. გაკვეთილებს მოგვამზადებდით თუ არა, მივლ დროს ბაღში ვატარებდით. საღამოს კი კინოში ვაგებოდი. კინო ყველს ავგრზე უფრო გვიყვარდა. ახალი სურათი იშვითად აღწყვდა ჩვენ ქალაქამდე და ერთსა და იმავე სურათის რამდენჯერმე ვუყურებდით.

კვირაობით, როცა ცხელიდა, მდინარეს მივამურებდით ხოლმე. მდინარე თო ნაწილად ყოფდა ქალაქს. ერთი ხოდის ახლოს ყაზარმები იდგა. ყაზარმების წინ კი მდინარეს განიერი სილის ზოლი გასდევდა. კვირაობით ყაზარმიდან ახალგაზრდა ვა-

რისკაცებს უბელო ცხენები გამოჰყავდათ, მორეკენენ მდინარესთან, შეგველვებდნენ შგ. შემდეგ ნაიარზე გამოიყვებოდნენ, ჩამოქვეითდებოდნენ და სავალდავულო ხეხავდნენ სამურველებით. ეს საქმე იმით მოგზაურული ჰქონდათ, ჩვენ კი ვეზბაოვებოდნენ. ამიტომ ყოველკვირა დღეს რიყზე ჩამოქვდავნი მოუთმენლად ველოდით ცხენების გამოჩენას. სილიანზე მტვერი რომ ავარდებოდა, ყუინას ავტეხდით და წითელარმიელების შესახვედრად გავრბოდით.

ყველა თავისი ცხენი ჰყავდა. მე ერთი უზბეკი მიძლევა ხოლმე თავის ცხენს. უზბეკს ბახრანი ერქვა, ცხენს კი — მარია. მარია მალე შემეჩვია. კარვალ რომ ვებანავებდი, ზურგზე მოვევლებოდი და სილიანზე დავაჩირთებდი.

სოფელზე ლექსი მართლაც დაფწერი. სანამ კარლოს მივართმევდი, ვიწრო წრეში წაივითებ. რეზომ თქვა: არა უშავს; გვიც მეფისაშვილმა თავი დამეჩინა, დამარჯვია; ტრაპიძემ ბუჭე ხელი მომითათუნა, მაგარი ლექსი შეგიფხავს; შავიანიძემ კი გაიციანა — ყელის გახვეთმი ჰო. მაგრამ ერთბაშად რომ გამოსცემ, იქ არ შეიტანოთ; კარლო გეგულაშვილმა რომ წაიციონა, მეგობრულად გამაბნევენა — კარგიაო.

ყელის გახვითის ახალი ნომერი რომ გამოაკრეს, მეორე სართულზე ავვარდი. ჩემი ლექსი შუა სვეტში მოუთავსებინათ. რედაქტორის ხელიც გვარბიანად ეტყობოდა, ისე კარვალ გაერანდა, რომ მომეწონა.

იმ დღეს დიდ შესვენებაზე კლასში უფროსი პიონერხელმძღვანელი ეთერ მეძველია შემოვიდა. ალბომისათვის ზაფხულის შობაველილებები მოვითხოვა. უეცრად რეზო ჩვენი წამოღდა, უფროს პიონერხელმძღვანელს შეხვდა და ხმადაბლა თქვა:

თუ შეიძლება, ჩავატაროთ რაზმის შეკრება თემაზე: „სამოქალაქო ომის გმირები — ჩვენი იდეალი“.

ეთერ ხელმძღვანელმა გაიღიმა.

— შენ ალბათ „ჩაბავეი“ ნახე, არა?

— ჰო.

კიდევ ვინ ნახა „ჩაბავეი“?

თითქმის ნახევარი კლასი ადგა ფეხზე.

დანარჩენებს არ ვინახავთ? არა, ბილუთები ვერ ვიშოვეთ, დიახაზე გავო-ბიქვებმა.

პიონერხელმძღვანელი დაფიქრდა. დირექტორს მოველაპარაკე: იქნებ ვავტაროთ რაზე და ცინოსურათს კოლექტიურად დავესწროთ. მერე კი რაზმის შეკრება ჩავატაროთ, სამოქალაქო ომის გმირებზე ვისაუბროთ.

სკოლის დირექტორი თამარ დუხუნდარიძე გეოგრაფიას გვასწავლიდა. მისი გაცეთილი ყოველთვის გეოგრაფიის კაბინეტში ტარდებოდა. ყელზე რუკები ეკიდა, მაგიდაზე კალმით იდგა.

ჰოდა, გეოგრაფიის გაკეთილზე პატივცემულმა თამარმა მოულოდნელად გვკითხა:

- მაშ „ჩაბავეის“ ნახვა გინდათ?
- დიახ, პატივცემულო მასწავლებელი!
- კეთილი, მეც წამოხდა, ბილუთებს ვიშოვი.

შესამე დღეს „ჩაბავეი“ კოლექტიურად ვნახეთ. ცინოს შემდეგ ქუჩაში რომ გამოვდივით, ეთერ მეძველიამ რეზო ჩხვიძეს უთხრა:

— ზეგ ჩავტაროთ რაზმის შეკრება თემაზე „ჩვენი იდეალი — სამოქალაქო ომის გმირები“. მომხსენებელი შენ იქნები.

მართლაც, ორი დღის შემდეგ რაზმის მორიგ შეკრებაზე, ბევრი ვისაუბრებთ ლეგენდარულ ჩაბავეზე, პარხომენსეზე, კიკვიძეზე და კიდევ სხვებზე.

სკოლიდან რომ ვბრუნდებოდი, რეზომ მითხრა:

— გულში ჩვენსას ბიძაჩემი იყო, თბილისიდან.

მერე?

ჩვენც თბილისში გადავდივართ მთელი ოჯახი.

გული შემეკუმშა.

ჩვენ ხომ მეგობრები ვართ. აი, ეს ნიშანი მინდა გაჩუქო, — რეზომ პატარა სამყარო ნიშანი მომცა. ოქროსფერი წრეში გემის მტურავალი იყო გამოსახული.

მალე რეზო საცხოვრებლად თბი-

ლისში გადავიდა. მთელმა კლასმა გააცილა.

გავიდა ცოტა დროც, მაგრამ მტრის შემოსევა გეაუწყა. კვირა დღეს ბიჭები ჩოროს პირად რომ ჩავედით და ჩვენს წითელარმიელებს დაველოდეთ, საოცარი რამ მოხდა. ჭარხაკები კი მოვიდნენ, მაგრამ ცინესებ ალარ ვგვყარეს — ახალსხვა დროაო. თეთიონ დაბანეს ცხენები, ჩვენს თვალწინ სილიანზე გაატარა-გამოატარეს, მერე ზურგზე მოვევლნენ და წაივინდნენ...

ახალი სასწავლო წელი რომ დაიწყო, სკოლაში მორბენ ანბანის შემსწავლელი წრე შეექმნით. მთელი რაზმი ჩავეწერეთ. გაკეთილების შემდეგ ფიზიკის კაბინეტში ერთი საათით ვრჩებოდით.

ერთ დღეს დირექტორმა გამოგვიცხადა: სკოლის შენობა სასწრაფოდ უნდა დავცალოთ, აქ ლაზარეთი იქნება, ჩვენ კი სხვა შენობაში გადავალთო.

სამხედრო მანქანები რომ მოვიდნენ, მერხები და მაგიდები უყვე ქუჩაში გამოგვეკონდა. ჭარხაკები ჩვენს ბარჯს ფრთხილად ალაგებდნენ მანქანებზე და ახალ მისამართზე მიჰქონდათ. ვილცამ იკითხა, პიანინოს რა უკუთვით? დირექტორმა თვალის გადაგვაკლო და ხმადაბლა თქვა: — დავტოვოთ. დაჭირე ჭარხაკებს უფრო დასკირდებათ.

კოხტა, შავი პიანინო პიონერთათობაში გვედგა. ოთახი კი არა, უშეკრებელი დარბაზი იყო. ჩვენი ნორჩი მუსიკოსები იქ ხშირად კონცერტებს მართავდნენ.

სკოლის ახალი შენობა ცოტა შორს იყო.

ერთ შაბათს, ბოლო გაკვეთილზე, გამოგვიცხადეს, ხვალ ყველანი ასკოლის შესასრულებლად მივდივართო. უფროსი პიონერხელმძღვანელი გველაპარაკა ასკოლის სასიყეთო მვისებებზე. თქვა, რომ დაჭირე ჭარხაკებს ასკოლის ნაყენი ძლიერი ესპორტოვბათო. მეორე დღეს სკოლის წინ მთელი რაზმული შეკრება. თავში ეთერ მეძველია ჩავკვივდა და წყალწითელას მიდამოებს მივამსურეთ. მოგვცათ ლენა, ასკილი ბლომად იყო. ჩამავებული მაყ-

ელის ბუჩქებიც მოჰყენოდა იჭაურობას. ჩვენ ერთსაც ვკრფდით და მეორესაც, მერე, როცა შუაღამე გადავიდა, სამხედრო მანქანა მოგვადგა. მანქანაში მძღოლის გვერდით მეთაური იჯდა: ახალგაზრდა კაცი იყო, ქერა, ცისფერთვალება, მხიარული, სულ იღიმებოდა. კაბინიდან სწრაფად გადმოხტა, ჩვენს წინ გამოიჭიმა და მხედრულად მოგვესალმა. ასეილი იმ კაცს ჩავაბარეთ, მაველითაც გაუქმასწინძვლით და ქალაქისაკენ გამოვსწვიეთ.

გადიოდა დრო მტერი ჩვენს ქა-

ლაქამდე არ მოსულა. მაგრამ ყველაფრით ვგრძნობდით, რომ ფრონტი ახლოს იყო, ძალიან ახლოს. ეს ყველაზე უფრო მაშინ ვიგრძენით, როცა მახლობელ სოფელში წაგვიყვანეს და მთელი დღე ტანკსაწინააღმდეგო თხრილებს ვთხრიდით. სამხედრო აეროპორტიდან ჩვენს თვალწინ ფრინდებოდნენ საჰაერო ესკადრილიები და დავალებათა შესასრულებლად ეშურებოდნენ.

ერთ დღეს, შესვენების წინ, საკლასო ოთახში პატივცემული თამარ დახუნდარიძე შემოვიდა.

ერთ საქმეზე უნდა მოგვინებოდა რაეთ, — ვითხრობდა მან. საქმეზე ელის პიონერებმა გადაწყვიტეს, ალექსიანი დანაზოგი თანსწავლებელს ტანკი კოლონა „საქართველოს ნორჩი პიონერი“. თქვენ რა ზარისა ხართ ამაზე? გინდათ, თქვენც გვერდით ამოუდგეთ თანატოლებს?

— რასაკვირველია, მასწავლებელს შევაგვოვით! — შევცახეთ ერთნაშად.

პიონერული სატანკო კოლონიისთვის ყველა ჩვენგანმა გაიღო თავისი წველი შესაძლებლობის მიხედვით.

ერთხელაც, ჩვენი კლასი ლაზარეთის სტუმრა. რამდენიმე უფროსკლასელიც გვერია, მათ შორის მუსიკოსებიც. წინაარში შევედით თუ არა, მაშინვე წამლების მძაფრი სუნი გვეცა. განიერ დერეფანში, სადაც ადრე შესვენებაზე ბავშვები დაკრბოდით ხოლმე, რკინის საწოლები იდგა, ზედ დაჭრილი ჭარისკაცები იწვნენ, ან ისხდნენ, ზოგი დაღლილი კიდევ. ჩვენმა ვამყობმა ექიმმა აგვისსა, ეცენი მსუბუქად დაჭრილები არიან, ვისაც მძიმე ჭრილობები აქვს. პალატებში წვანანი.

ფრთხილად, მოკრძალებით გავიარეთ დაჭრილ ჭარისკაცთა შორის. ისინი კეთილად გაიღიმოდნენ, გვესალმებოდნენ.

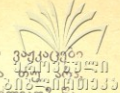
— აბა, ბავშვებო, ახლა ასე მოვიქცეთ, განაწილდით, თითო პალატაში — ორი-სამი. დაჭრილებს წინა წაუკითხეთ; ზოგს წერილის მიწერა უნდა შინ და წერა კი არ შეუძლია. წერილიც დაუწერეთ და გააგზავნეთ კიდევ საქმე ბებრია. პალატაში რომ შეხვალთ, დაჭრილებს თითონ ვეტყვიან, რაც სჭირდებათ, — ვითხრობა ექიმმა.

მე, გვი მეფისაშვილი და ოთარ შავიანიძე ერთ პალატაში აღმოვჩნდით.

პალატისკენ სანიტარი ქალი გავვიძღვა. კართან დადგა და თქვა:

— აი, თქვენთან სტუმრები მოვიდნენ — პიონერები. უნდათ რამდენიმე საათი თქვენთან დაჰყონ. ვისაც წერა არ შეგიძლიათ, წერილი დააწერინეთ, თუ არადა წიგნებს წაგიკითხავენ, ერთი სიტყვით, პიონ-

ჩერებს ვინუზრახავთ, იმეგობროს ჩვენს პოსტიკატთან.

პალატაში რომ შევედით, რცინის საწოლში აპირალდა. შემოგვაჩერდა გახანჯული სახეები... მერე ერთმა თაბაშირში ჩასმული ხელი ასწია. თავის აწევა ვეღარ შეძლო და ნაღვლიანად წარმოთქვა:

— აბა, ნაბიძო, რომელია ჩემი ბიჭი? მოდი, წერილი დავწეროთ, ჩემს დღეცოს ვავუჯავზნოთ. იქნებ ცოცხალიც აღარ ვგონივარ.

— ბიჭებმა ერთმანეთს გადავხედეს. მერე ოთარ შავინიძემ გვიც მეფისაშვილს წინ შეუბღა წაჭრა ხელი და გვიც წინ წვიდა. კიდევ ვილაყი კუთხიდან დაგვიძახა, და მასთან შავინიძე გაჩნდა. მე მივიძღე დაჭრილ უბეჭთან აღმოვჩნდი.

ქალღმერთ გავმალე და ფანჯარი მოვიმარჯვე.

— სამარჯანდის ოღჯი... — ჩურჩულით, ძლივს თქვა დაჭრილმა.

ხუთი წერილი ჩაეაწიწვიც. საოტრად ჰგავდნენ ერთმანეთს, თითქმის ერთმანეთის ასლი გახლდათ. ის იყო, მევექვეად მოვიმარჯვე ფანჯარი, რომ ერთბაშად მუსიკის ხმა შემომესმა. ვილაყ უკრავდა პიანინოზე, დაჭრილი ჯარისკაცი გაირინდა. მეც ვეზოში შემამოცადა ფანჯარი. ვილაყ უკრავდა სევდიან, ნაღვლით სავსე მელოდისა.

ჩემად აღდექი და კარისკენ წავედი. გავედი დერეფანში, იქიდან ასევე უხმალოდღე პიანეტრთა ოთახს კარს მივადექი. ჩვენს შავ პიანინოსთან მერვეველსავე მერი დაეთანაშვილი იჯდა. სქელი ნაწნავი ზურგზე ჰქონდა გადადებული და სკამამდე უწევდა, ოღანვე წინ გადახრილიყო, უკრავდა...

მთელი პალატა გასუდრულოყო, ჯარისკაცები, ვისაც კი შეეძლო. მერისკენ იყურებოდნენ. მერი კი უკრავდა და უკრავდა.

მერე პალატას სხვებიც მოადგნენ, ვისაც სიარული შეეძლო, მოვიდა. პალატამ რომ ვერ დაიტია, კართან დადგნენ და ისე ისმენდნენ.

უკან წამოსვლისას ჩვენთან პოსტიკატის უფროსი მოვიდა, მაღალ გამბლარი კაცი, უძლიო თვალდებით, დაღლილი სახით, თავზე დაფენილი

ქალბრით. მაღლობა გადაგვიხადა და გვთხოვა ხშირად ვსტუმრებოდით. ჩვენ პირობა მივეცი. მართლაც, პირი არ შეგვიცხვებინა. ყოველ მოსვლაზე გვხვდებოდა ძველი პრიზინა საწოლები და სულ ახალი და ახალი ადამიანები. ძველები იყურებოდნენ და ცქცვე ფრონტზე მიდიოდნენ.

ერთ დღეს, სანამ გაეკეთილი დაიწყებოდა, საკლასო ოთახში სკოლის დირექტორი შემოვიდა. სახე უბრალოდ, მაშინვე მივხვდი, კარგი ამბავი რომ დედნა ეთქვა.

— ბავშვებო, საქართველოს პიანეტრთა ფულით აშენებული სატანეო კოლნა უკვე ფრონტის ქაზნეა!..

ისეთი ტაშში დავცხეთ, ჰუბრალოდ გოცებულ მგზავრები ჩერდებოდნენ და ფანჯრებში იჭრებოდნენ. გეზაროდა, რომ ჩვენნი დანაშაღი თანხით აშენებული ტანეები ცეცხლის ხაზზე მტერს მუსრს ავღებდნენ.

ჩვენს ეზოში ორი სახლი იდგა. ერთში ბავაჯტ ჯახუანა და მამაჩემის ოჯახი ცხოვრობდა, მეორეში კი — ქვერივი ქალი, თუო. თია ბავაჯტს ოთხი შვილი ჰყავდა, მამაჩემი — სემი, ხოლო თუო დეიდას — ერთადერთი ქალიშვილი — ცავე მუჰარაშვილი, რომელიც მაშინ სავრანეო ქაზნის დირექტორად მუშაობდა (სხვათა შორის, იგი დღესაც ამ ქაზნის დირექტორია).

არდადეგები რომ დაიწყე, ეზოს ბიჭები, ვალერი და ლევან ჯახუები და მე თითქმის მთელ დროს ეზოში ვატარებდი. შუა ეზოში დიდი თავესადავი იყო გათხრილი, რომელიც სავრანეო შესასვლელი ჰქონდა. როცა მავრად დაცხებოდა, ამ ვიწრო ხვრელში თხუნელასავით შეეყვებოდნენ და თამაშს მიწის ქვეშ ვატარებდით.

ერთხელ, მიწაში ჩასაძრომად რომ ავეშურებოდით, ცავემ დაგვიძახა აივნისადა. ახლოს რომ მივედით, ცოტა გამწყრალად შემოგვხედა, მისგან სიკეთის მტეტი არაფერი გვახსოვდა და ახლა რომ სხვანაირი თვალთა შემოგვხედა, გავოცდით.

— ბიჭებო, — გვეთხრა და ილაყვებით აივნის მოაჯირს დაეყრდნო, — ნუთუ ვერა ხედავთ, რა ხდება თქვენს ირგვლივ? კაცები ომში არ-

ინ, თქვენ რა, ნაკლები ვეცადებთ ხართ? თოფის გასროლა უნდა მუშაობა ხომ მაინც შეგიძლიათ? წამოდი ჩემთან, ქარხანაში, სათქვენო საქმე ბერია... ქვეყნის მართო ყუ-მბარები კი არა, აბრეშუმიც სჭირდება. ხალხი არა გყოფნის, ოქროსავით პარკი ფუჭდება. ჰა, რას იტყვი?

მე ვალერის გადავხედე, ვალერიმ კიდევ მე შემომხედა. მეტი აღარ გვიფიქრა. მაშინვე თანხმობა ვუთხარი.

— მარტო თქვენ ვერ მოერევილ საქმეს, სხვებიც მოიყვანეთ. ხვალვე მოდი, დღეს კი მეგობრებს ჩამოვარეთ და დღითანხმეთ. ხვალ დილიდან გელოდებით. მუშაობას რვა საათზე ვიწყებთ.

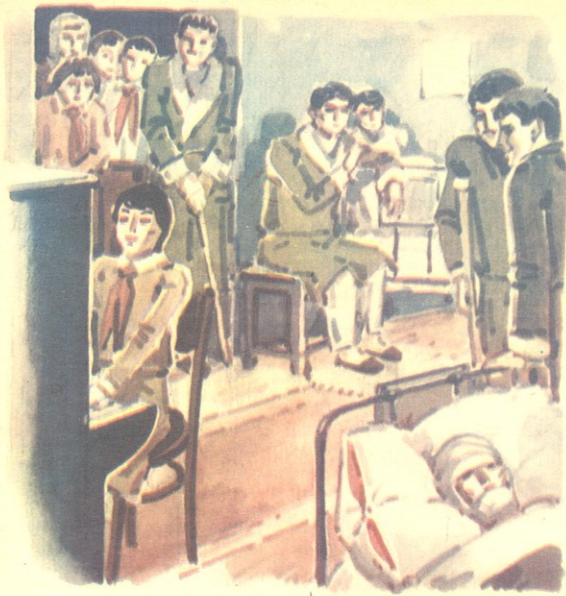
სამივენი მოხალისე მუშების შესავრთვლად გავქანდით. მე პირველად ოთარ შავინიძესთან მივედი. ოთარი და მისი თანაშემწე ბიჭები ეზოში ლახტს მამულობდნენ. გამოვიხმე და საქმის ვითარება ავუხსენე. მაშინვე დამთანხმდა, ლახტის თამაშს თავი ანება და გვიც მეფისაშვილთან წამოგვყავა. არც გვიცს და თანხმება გადავიკრებოდა და არც ოთარ ტრამპისადა, მავრად მამია მორჩაქეს რომ მივაკითხეთ, საქმე სხვანაირად წარიმართა. მამია ჩვენს კლასში ფიზიკურად ყველაზე ძლიერი გახლდა. თუ ვისმე ხელს ჩაუვებდა, გიყვარდეს, ის ბიჭი მეორედ სი-ახლოვეს არ გაეკარებოდა. ჩვენ ჯერ კარგად ისიც კი არ ვიცოდით, რა უნდა გავეცეთ ოთარს ქარხანაში. იმასაც ვფიქრობდით, ერთიც ვნახოთ, გავიჭირდეს! მერე უყარე კაკალი... ამიტომ ყველაზე უფრო მამიას იმედი გვექონდა. მივედით და... მამიამ თავზე ცივი წყალი გადაგვხსნა. მისვლის მიზეზი რომ ვუთხარით, ერთი მავრად ვაფხორდა და საეუბრო ლომი-ლით ავგებდა-დავგებდა.

— ესე იგი, ორო და ბალადი უნდა დავალავოთ ყუთებში, არა? — თქვა და დღიანი შემოვიწყო.

ჩვენ გავიჭირდით შევხედით.

— ორო და ბალადი რაღა? — კითხებ.

— სამუშაოდ სავრანეო ქარხანაში მიდისარ და ისიც კი არ იციო.

ოქროსფერ პარკს მუცელს მუცელ
იატაჟე ცლიდნენ. გვეჯი ჩახსნიან
ერი ქალი იდგა. პარკს არჩევდნენ და
აღლ ყუთებში ალაგვდნენ.

ცაგუ მუშებს მიუბრუნდა:
— აბა, ერთ-ერთი გაიქცეთ, შო-
თა მომიყვანეთ.

ერთი შედარებით ახალგაზრდა
მუშა კოკლობით გაიქცა. დანარჩენ-
ებმა თავიანთი საქმე გააგრძელეს.

შოთა მალე გამოჩნდა. ერთი
აწოწოლიყავებული, კორფლიანი
ახალგაზრდა იყო. შუბლზე ღრმა ნა-
ჭრილობები აჩნდა.

— შოთა, ეს ბიჭები შენს ბრიგა-
დაში იქნებიან. ხომ ხელავ, ნამდვილი
ლომები არიან. ასწავლე დახა-
რისხება და ყველაფერი, რაც უნდა
აქეთონ. გამოვაღებოან. — უთხრა
ცაგუმ და წაიდა.

შოთამ აგვათავლიერ-ჩავათავალი-
ერა. მერე ხელები გაშალა, გული-
ანდ შემოველიმა და გვითხრა:

— კეთილი, ბიჭებო! აბა ასე გა-
ვაცეთოთ, შვიდნი დახარისხებაზე
იმუშავეთ, მერევე კი ყუთებს მოი-
ტანს.

— ერთი კაცი ყუთების მოტანას
აუვა? — ეპვი გამოთქვა გვიცი.

— აუვა, — მოჰრა შოთამ. — აი,
ყუთს ასე დადებთ იატაჟე, შემ-
დედ პარკს აიღებთ, მხოლოდ ერთი
ჭინოსა უნდა იყოს. აი, მაგალითად,
ეს მსხვილი, თეთრი პარკი ზღადა-
ლია. — შოთამ რამდენიმე ცალი თე-
თრი პარკი აიღო, დავანახვა და ის-
ენე ააყრა. — ეს ოქროსფერი კი
ორია. არამც და არამც ერთმანეთში
არ უნდა აურიოთ. გასაგებია?

— გასაგებია, — თქვა შვიანძრემ.
— აბა, საქმეს შეუდგეთ. პარკს
გრენავი თუ დროზე არ გაუყუთდა,
მერე ეპეველა გამოვა და მოგვამა ჭი-
რი, კაბედა აღარ ვარგა.

ოთარ ტრაპაიძემ სურვილი გამო-
თქვა, ყუთებით მომარაგებაზე ემუშა-
ვა. ჩვენ კიდევ პარკის დახარისხებას
შეუდგეთ. ისე ბეჭითად ემუშაობ-
დით, შესვენებამდე თავიც არ აგვი-
წევია. მერე, როცა ქარხნის საყვრი
დავაგუზუნეს, თავიც ააწინეთ და სუ-
ლიც მოვიტყით. საამქროებიდან
ნელ-ნელა გამოლაგდნენ მუშები, ძი-
რითადად ქალები და ნაფორნტალი

რა არის ორო და ბალდადი. პარკია,
ხომ არ გგონიათ, პარკი ყველა ერთი
ფერისა და ხარისხისაა. არა, საქმა-
მიმუშავნია მაგ ქარხანაში, ეგ ქა-
ლების საქმეა, კაცებისა კი არა. შე
ჩემმა სიმემ სხვა ქარხანაში წამიყ-
ვანა. ახლოს მოიწიეთ, — მაიმამ ხე-
ლები მოგვხვია და ყურთან გვიჩუ-
რჩულა: — სამხედრო ქარხანაა, ბო-
მბებს ვაკეთებთ. აი, ეს ნამდვილი
კაცური საქმეა. ბრაზი რომ მოგვე-
რევა, ხანდახან ბომბს წარწერებსაც
ვუკეთებთ. «სიკვდილი ფაშისტებს!»
«მტერი განადგურებული იქნება.»
და კიდევ ათას რამეს ვაწერთ. მე
იქიდან ფეხისმომცვლელი არა ვარ.

ოტა არ იყოს, გუნება შეგვეცვა-
ლა, მაგრამ გვიმ თქვა:

— რა მოხდა მერე, მაიმამ ბომბები
აკეთოს, ჩვენ კიდევ საპარაშუტე
ქსოვილს მოვაშაზდებთ. ესეც ხომ
საქმეა!

— საქმეა, აბა რა! — მიოგო ტრა-
პაიძემ.

საგრენავო ქარხნის შესასვლელთან
შეგხვედროდით ერთმანეთს.

მეორე დღით ქარხნის ჭოშკარს
რომ მივადექით, იქ ერთი მოხუცი
იდგა. ვისაც სპეციალური საშუები
არ ჰქონდა, შიგ არ უშვებდა, არც
ჩვენ გაგვიყარა ახლოს. ამასობაში
ცაგუმ გამოჩნდა. ჭოშკართან მოდგა
და ჭიუტ მოხუცს ტკბილად უთხრა:
— გიორგი ბიძია, ეს ვაყაყები
გამოატარე, მე დავიბარე.

— კი, ბატონო, ახლავე, — ჩაიჩი-
ფიჯია ბერიაკამა და როგორც იყო
კარი გავიღო.

— ყველანი ხართ? — მკითხა შე-
სლისთანავე ცაგუმ.

— ჰო, ვინც მოვიხვლეთ, მოვი-
ყვანეთ.

— აბა, მომეყვით.
გავიარეთ ცაცხეების პატარა ხეი-
ვანი. გვერდი ავუარეთ აღმინისტ-
რაციულ კორპუსს და უკან უნოში
გავედით. პირველ საამქროსთან აბ-
რეშუმის პარკით დაძვეილი ორი
მანქანა იდგა. მუშები თეთრსა და

დავიწყდა კვლავ უკანასკნელს - „მზადა პარ!“

აკცები. ზოგი ხეივანში ჩაპოჯდა, ზოგი იქვე, ჭვავზე ან ხის ყუთზე და ყველაზე შინიდან წამოღებულ საკმელს შეეძქენენ.

ცაგუმ სწორედ რომ დროზე ჩამოგვიარა — დაღლილები და მშვირვები ძლივს ვიდევქით ფხვხუ. პური და ყველი მოგვარწოდა და მუხლში კვლავ ჩაივდიდა ძალა.

პური რომ გავტეხეთ, ოთარ ტრაპაიძემ შოთას შეხედა.

- სად იბრძოდით?
- როსტოვთან.
- იქ დავეჭრეს?
- არა, უფრო აქეთ, ბატაიისკ რომ გამოვშორდით, მაშინ დავიქერი, ნაღმი მომხვდა. ორი დღე უგონოდ ვიყავი.
- ფაშისტი თუ გინახავთ?
- როგორ არა, ბევრჯერ.
- ალბათ მხეცს ჰგავს, არა?
- არა, ფაშისტი უფრო უარესია.
- შოთამ შუბლი შეიყრა და ცას გახედა.

ახალი სასწავლო წელი რომ დაიწყო და მთელი რაზმი ისევ სკოლაში შეეგრავოდით, ერთმანეთს ლაპარაკს აღარ ვაძლიდით. ყველას ჰქონდა მოსაყოლი, უქმად თურმე არავინ ყფილა. ვინ სოფლად, კოლმეურნეობაში მუშაობდა, ვინ მეორეებისათვის სამკურნალო ბალახს აგროვებდა, პოსპიტლებში დადიოდა.

მერე მტერი უქუაქციეს. საინფორმაციო ბიურო ყოველდღე სასიამოვნო ამბებს გადმოსცემდა. ცხოვრება თანდათან კალაპოტში დგებოდა...

ერთ გამთენიისას თოფი გავარდა. გავარდა ერთხელ, ორჯერ, სამჯერ...

რამდენიმე წუთში ისეთი ბათქაბუთქი ატუდა, იფიქრებდით, ქალაქში მტერი შემოიჭრაო. მერე შეძახილებიც გაისმა:

— გამარჯვება, გამარჯვება! ომი დამთავრდა!

ეს იყო ყველასათვის საოცნებო, დაუფიქარი დილა.

მერე ის იყო, სკოლა დავათავრეთ, საყვარელ მასწავლებლებს დავემშვიდობეთ და ცხოვრების დიდ გზაზე გავედით. მე თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ისტორიის ფაკულტეტი დავამთავრე, რეზო ჩხეიძე ახლა სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს დეპუტატი, საბჭოთა კავშირის სახალხო არტისტი, კინოსტუდია „ქართული ფილმის“ დირექტორი, საქვეყნოდ ცნობილი კინორეჟისორია. ის გრძელწინაინი გოგონა, დაჭრილ მებრძოლებისათვის მუსიკას რომ უქრავდა, ბავშვების საყვარელი კომპოზიტორია — რუსთაველის პრემიის ლაურეატს მერი დავითაშვილს ყველა იცნობს. პირლი გეგულაშვილი მედიცინის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორია, რესპუბლიკის ჯანმრთელობის დაცვის მინისტრის პირველი მოადგილეა; მედიცინის მეცნიერებათა კანდიდატები არიან ოთარ ტრაპაიძე და ოთარ შვიანიძე. გვიკ მეფისაშვილი ორ ათეულ წელს მეთრ რედაქტორობდა ქუთაისის საქალაქო გაზეთს და ახლა რადიოგადაცემებს ელმძღვანელობს. ყველა გვივადილ გზაზე, თავისი წლი ცხოვრება გამოჰყვდა, მაგრამ არავის ხსოვნად არ წაშლილა ომის მძიმე წლები, რომლებმაც უდიდესი დალი დასავაჩვენეს ბავშვობასა და სიყმაწვილს.

შარშან მაისში კავშირების სახლის სვეტებიანმა დარბაზმა უმახსანძლა პიონერთა VIII საკავშირო შეკრების 825 დღეგაატ, ჩვენი საშობლოს 15 რესპუბლიკის 20 მილიონიანი პიონერიის წარმომადგენლებს. შეკრებაზე საპატიო სტუმრად მიწვეული იყო სოციალისტური შრომის გმირი, კობულეთის რაიონის სოფელ ბობოყვათის ჩაის ფაბრიკის დირექტორი ნათელა ჩიქვანიძე.

...1949 წლის 29 აგვისტოს გაზეთის ფერმეცვლილ ფურცლებს თუ გადავხედავთ, ამოვხატოხავთ საბჭოთა კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის ბრძანებულება: „1948 წელს ნახევარ ჰექტარ ნაკეთზე 6750 კილოგრამი ჩაის მწვანე ფოთლის მოკრეფისათვის კობულეთის რაიონის ბობოყვათის საშუალო სკოლის მოსწავლეს ნათელა ახლანის ასულს ჩიქვანიძეს ნთქიქოს სოციალისტური შრომის გმირის წოდება“.

...ნათელა ჩიქვანიძეს სწორედ იმ დღისსახსოვარი 1949 წლიდან ვიცნობ, იმ დღიდან მოყოლებული ვიცი მისი ყოველი ნაბიჯი, წარმატება, სიხარული თუ წუხილი, მისი საქმიანობა. მას არასოდეს გაუწყვეტია კავშირი პიონერებთან, მშობლიურ სკოლასთან, 50-იანი, 60-იანი, 70-იანი თუ 80-იანი წლების პიონერთა თაობებთან. იგი საქართველოს პიონერთა ორგანიზაციის ცხოვრების აქტიური მონაწილეა.

პიონერთა ორგანიზაციის მე-40 წლისთავზე ჩვენ კვლავ შევხვდით

ერთმანეთს, ერთად შემოვიარებო მის მშობლიური სოფლის ადგილები.

— ფერი იცვალა ჩვენმა სოფელმა, გაიზარდა, აშენდა, გალამაზდა, ჩაის უხვი მოსავლის მიღებით გაითქვა სახელი. — წამოიწყო ნათელამ საუბარი. — ჩემ სკოლაში გაიზარდნენ შრომის გმირები ბედრი მახოძე და ქეთევან გოგიტიძე. — დასისმა შემიდგა: — აი, აქ იღვა სოფლის სკოლა, სადღა ის ძველი, პატარა შენობა მის ნაცვლად ახალი, ნათელი შენობაა წამოკიშული.

ამ სკოლაში ნათელას ისე ხვდებიან, როგორც თავისიანს, აქაური რაზემულიც მის სახელს ატარებს.

ბობოუკათის სკოლის ფანჯრებთან ჩაის ბუჩქებით მოქარვული გორაკები მოჩანს. ასეთი გორაკებით ვის გააკვირვებ, მაგრამ პიონერებმა იციან, რომ ერთ გორაკზე ნათელა ჩილებადისა და მისი მეგობრების გაშენებული ჩაის პლანტაციაა. ნათელას თავისი ნაკვეთი ქვედა კვირიკეში ჰქონდა, სადაც ცხოვრობდა, ხოლო ეს პლანტაცია მისმა რაზემულმა სწორედ იმ წელს გააშენა, როცა ნათელამ გმირობა მიიღო.

ქვედა კვირიკეში ჩვენ ერთად მოვიხალეთ მისი ნაკვეთი. ვაზაუხულის ქათქათა მზე დაჰხაროდა ბაღვენახებით, ნარინჯებითა და თურინჯებით მოქარვულ სოფელს. ხახხასა ჩაის პლანტაცია ქალბით იყო სავსე. ვახხვლის სეფონი იღვა. ჩაის მოვლასა და კრეფას გამძლეობა, გულმოდგინება სჭირდება. ნათელამ ბავშვობიდანვე შეითვისა ეს.

მამინ მთელი აპარა ლაპარაკობდა ქობულეთად გმირებზე, ჩაის საუკეთესო მტკრეფებზე ასმათ ჯიჯავაძეზე, უღბიერ წერეთელზე და ბესირე კონცელიძეზე. ახალგაზრდობაც გაიტყა მთმა გმირობამ.

თურმე, როდესაც კომპიურნობის მაშინდელ თავმჯდომარეს, დავით ჭყონიას ნათელამ ჩაის ფართობის მოშომა თხოვა, მან გაიცინა და უთხრა: — წადი, ბიძია, და წიგნს მოკიდე ხელიო. ნათელამ პასუხად განცხადება დაუტოვა, განცხადებაში კი ეწერა, კვირიკეს ამოსავალში რომ ჩაის ფართობია, ის მომიშომეთ.

ნათელამ პირველივე წელს იუჩარა. ბრიგადამ, რომელსაც იგი ეხმარებოდა, გადაქარბებით შეასრულა ჩაის კრეფის გეგმები.

შრომა დედამ შეაუვარა. რვა ქალვანი გვერდში დედა მშობლებს საოჩახო თუ საკომპიურნეო სამუშაოებში. დედა ერთ-ერთი სტახანოვე-

ნათელა ჩილებაძე

ლი იყო ქვედა კვირიკეში, როცა ჩაისა და ციტრუსების გასაშენებლად ჩაგნარები იწმინდებოდა, ნიადაგი მზადდებოდა. შემდეგ მან ჩაის კრეფით გაითქვა სახელი. ასე რომ, მთელი ბავშვობა ნათელამ დედის გვერდით, ჩაის პლანტაციებში გაატარა. მოსწონდა ჩაის ბუჩქებზე დედის ხელეღბის სწრაფი მოძრაობა, თვითონაც ბაძავდა მას, მისი პირველი შენიშვნაც ახსოვს, — დაუყვირე მუდამ უნდა დაუკვირდე, ქართული ჩაი მსოლიოშია ცნობილი, თუ პირველ ხარისხს გაუბეშებული ფოთლონი მიაყოლებ, ჩვენი ჩაი ისეთი ადარ იქნება, როგორც მოსწონთ. დედის რჩევა დედამდე ახსოვს ბობოუკათის ჩაის ფაბრიკის დირექტორს ნათელა ჩილებაძეს.

დედამ რაუჭა მას ის პირველი კალათაც...

ჩვენი საშობლო დიდი სამაშულო ამის პრილობებს იწუშებდა. მთელი ქვეყნის ახალგაზრდობა შრომით

ენთუზიაზმს მოეცვა. მამინ კვირიკელმა ახალგაზრდებმა ჩაისკრეფის ახალი გაზრდილი გეგმები შესრულბულეს, ნათელაც მათ გვერდით დადგა. სანაქებოდ უწოდდა მისთვის განკუთვნილ ჩაის პლანტაციას. დედის რჩევას უგდებდა ყურს, კითხვლებოდა წიგნებს, სადაც ჩაის უხვი მოსავლის ოსტატებზე იყო მოთხრობილი, ზამთარ-ზაფხულზე წარუხვანდა ჩაის ნაკვეთზე: საკრეფი ფოთოლი რომ მოწვდებდა, ნათელამ თავის გადაწყვეტილებას არ უღალატა. ჩაის ბუჩქებზე ხელის სისწრაფეს უმატა, დღეში 250 კილოგრამ ფოთოლი კრეფდა. ავესტოს იმ სამახხოვარ დღესაც ბრიგადირი ნათელას მიერ მოკრეფილი ჩაის ფოთლის მიღებას ვერ აუდიოდა, კილოგრამები კილოგრამებს ემატებოდა, მერე უჯანსკნელი კილოგრამებიც დაქამდა. 4750! — გაისმა ბრიგადირის მხიარული შემახილი და მანვე პირველმა გადაკომდა ბრიგადის ყველაზე ნორჩი წევრი.

პიონერ ნათელა ჩილებაძის შრომის წიგნაკში ახალი ჩანაწერები ვაჩნდა; მალე მისი წარმატების ამბავი გაუთავდა და რადიომ მთელ ქვეყანას მოჰგინეს.

სახელდახელო მასზე შეტვირილ რაზემულს თავში მისი თავმჯდომარე ნათელა ჩილებაძე ეძღა. პიონერები მის განაჯარგულებას ელოდნენ და სწორედ აქ დაიარღვა პირველად ჩაისის დაქანონებული რიტუალი. ნათელას განაჯარგულებაზე 800 პიონერი კი დადგა რაზემულის ხაზზე, მაგრამ მერე... მერე პიონერთა წინამძღოლმა ხმა ვერ ამოიღო. რაზემულის წინაშე გმირი იდგა. მთელი სკოლა სიამაყით შესცქეროდა დამორცხვებულ გოგონას. შინ მობრუნებულს მთელი სოფელი მის ნაკვეთში შეეგება, გამაჩრკება ერთად იტყამს.

— ჩვენი სოფლის ყველაზე პატარა გმირიაო! — უხაროდა კომპიურნობის თავმჯდომარეს.

ნათელა ჩილებაძის ვზას ბევრი გაუყა, დღეს სოფელი 18 გმირს ითვლის. სხვა დროს აღბათ ჩოლოქს გაღმა არავის ეცოდინებოდა ნათელას

სოფლის ამბავი, ნათელამ და სოფლის სხვა გმირებმა კი მთელ ქვეყანას მოვიწინეს იგი.

მრავალრიცხოვან კონკრეტებს შორის მაშინვე გავარჩევთ ძველსა და ახალს. საკავშირო პიონერთა ორგანიზაციის ყველა თაობას მოუწერია ნათელასათვის ბარათი. მათ შორის იგი სიყვარულით გამოარჩევს ერთს. იგი საბჭოთა არმიის რიგებიდან გამოუგზავნა ჭარისკაცმა ლევან სახეჩიძემ.

...ყველამ მოხოვა მეამბნა, როგორ მიაღწია სოციალისტური შრომის გმირობას ნათელა ჩელებამემ, მეც სიხარულით ავუსხენი. ჩვენი სამშობლოს ნამდვილი პატრიოტი ყოფილაო, მითხრეს ბიჭებმა, ყველა იხე მილოცავდა, თითქოს შენი ღვა-

ძლი ძმა ვყო. ნეტავ შემეძლოს იმ სიამაყის დადმოცემა, რომელიც აქ, რუსეთში, შენი გმირობის ამბით აღფრთოვანებულ ხალხში ვიგრძენი!...

ნათელა ჩელებამე პიონერულ ყელსახვევს გმირის ოქროს ვარსკვლავთან ერთად ინახავს. იგი სიყვარულით იხსენებს: „ბავშვი, რომელიც პირველად იკეთებს პიონერულ ყელსახვევს, ღელავს, ღელავს მარშინაც, როდესაც პირველად უპასუხებს პიონერულ დევიზზე. ასე ვიყავი მეც, ყველა ჩემი ამხანაგიც. ჩვენ ვამაუობდით პიონერული ყელსახვევით, ჩვენი რაზემულით, ჩვენი კარგი სკოლით, შრომისმოყვარე თანასოფლებით, გული სიხარულით გვეცხებოდა, როდესაც კოლმუნერნობის თავმჯდომარე ძია დავითი ღმილით

იტყოდა: — პიონერები ჩემს სოფელში დიდი ძალააო!
 გმირობის ნაბიჯი პიონერულ ქვეყანაში რაზემულიდან გადავდგი, კომკავშირში შესვლის შემდეგ კი პიონერული რაშმის ხელმძღვანელად ვმუშაობდი და მუდამ ვცდილობდი, აქვც დამემკვიდრებინა ის კარგი ტრადიციები, რომლებიც ჩვენს პიონერულ რაშმს, რაზემულს ჰქონდა. დღესაც პიონერებთან ყოველ შეხვედრაზე ძველებურად ვაცნობ ნორჩ ღენინელებს ჩემი რაზემულის კარგ ტრადიციებს. პიონერული დევიზის პასუხი „მზად ვარ!“ მთელი ჩემი ცხოვრების დევიზი გახდა, და დღესაც მისი ერთგული ვრჩები“...

ნათელა ფაილოძე

პიონერული გატიანის ფურცლებიდან

თბომაგალი „გორის ძენლამე“ ბათუმელ მოსწავლეთა მიერ შეკრული ჯგუფითა აბაშული, 1968 წ.

პირნერი ზ. ძენლამე ბარდამაგალი ალას ბადასკაშს ბათუმის გეოგრაფიული ქარხნის ბრიგადირ ზ. ლოკისოსს, რომლის ბრიგადაც აბაშს თბომაგალი „გორის ძენლამის“ 1968 წ.

1968 წელს დაიწყო პიონერთა თბომაგალი „გორის ძენლამე“ კლასი. 500-ზე მეტი პიონერი 1969 წლის აპრილში ბრუნდნენ ბათუმში აბაშის რაიონის პიონერული კლასი „გორის ძენლამის“ ბრუნდნენ.

1960 წლის 19 აპრილს თბომაგალი ბრუნდნენ 3. ი. ლენინის დაბადების 80 წლისთავის დღეს მიძღვნილ პიონერული თბომაგალი „გორის ძენლამის“.

1962 წლის 17 მაისს 3. ი. ლენინის დაბადების საპატივით პიონერთა ორგანიზაციის 40 წლისთავთან დაკავშირებით ლენინის ორდენით დაჯილდოვდა.

1962 წლის 19 მაისს ბრუნდნენ პიონერთა ორგანიზაციის 40 წლისთავის დღეს მიძღვნილ საპატივით პიონერთა ორგანიზაციის 40 წლისთავთან დაკავშირებით ლენინის ორდენით დაჯილდოვდა.

1962 წლის 10 ივლისს „გორის ძენლამის“ პიონერთა ორგანიზაციის 40 წლისთავთან დაკავშირებით ლენინის ორდენით დაჯილდოვდა.

აი, ამ ლამაზ და ნაძვრისა და ხეობისა
მოთხრობისა და მოთხრობისა
რაიონის პიონერთა სახლი.

მანანა
გელაშვილი

პიონერთა საკულტორო

რაკილა მხოლოდ მინიშნებით ეიცოდი კიროვის სახელობის რაიონის პიონერთა სახლის ადგილმდებარეობა, დასაზუსტებლად რამდენიმე გამეღელს მივმართე. ერთმა პასუხად არცოდნის ნიშნად მხრები აიჩჩა, მეორემ — პირველად მესმის ასეთის არსებობა და როცა მესამე კიდევ სახლის ძველი სამყოფელი მიმასწავლა, მაშინდა მივხერხე ჩემს შეცდომას — უფროსებისთვის კი არა, ბავშვებისთვის უნდა მიმემართა. ერთს არ დავჯერდი და რამდენიმე გოგო-ბიჭი გავაჩერე, ზოგი უმცროსკლასელი, ზოგიც პიონერი. ყველამ შეუღლომლად მიმასწავლა, როგორ უნდა მიმეგნო პიონერთა სახლისთვის — „...ძოდა, იმ ბაღს რომ მიუახლოვდებით, ცოტა ზევიით თეთრ, ლამაზ შენობას დაინახავთ“... იმ ბაღსაც მივუახლოვდი და ის თეთრი, ლამაზი შენობაც დაინახე, მერე მისი კარიც შევაღე.

ოთხი წლის წინ, 1978 წლის 9 მაისს იზეიმეს რაიონის პიონერებმა ახალმოსახლეობა. ლაღად გაშალა ფრთა მანამდე ვერწო და მოუხერხებ-

ბელ ოთახებში შეყუქუღმა პიონერთა სახლმა მას შემდეგ, რაც გრიშაშვილის ქუჩაზე ამ შენობაში დაიდო ბინა. ახალი იერ-ფერი შემატა ორსართულიანმა ნათელმა ნაგებობამ ძველი ხარფუნის ამ კუთხეს, ახალი ბილიკებით დაკვალეს პიონერებმა პიონერთა სახლის მიმდებარე, აღრე „ოხერ“ ბაღად წოდებული მოზრილი სკვერი, რომელსაც ახლო მომავალში, როცა აქ გვირ პიონერთა მემორიალი აღიმართება (მემორიალი პიონერთა სახლის განხის დღეს ჩაეყარა საფუძველი), სახელიც აუცილებლად ახალი დეირტქმევა.

თავდაპირველად პიონერთა სახლის ხუთად-ხუთ წრეში ორმოციოდ ბავშვი მეცადინეობდა. — ძალიან ველავდით, — ყველა სახლის დირექტორი მანანა მარიამიძე, — გვალელებდა ბავშვების სიმძირე და თუმცა ვიცოდით, რომ ეს პირველ რიგში იმით იყო გამოწვეული, რომ ბევრს ჯერ არც კი გაეგო ჩვენი სახლის არსებობა, მაინც გვეხამუშებოდა. აბა, აბი პიონერთა სახლია, თუ

ასეთი უსიციოცხო სიჩუმე დაისადგურებს! შევეყირბეთ, მოვითათბრეთ და გადავწყვიტეთ პირველ რიგში წრეების გამრავლებასა და გამრავალფეროვნებაზე გვეზრუნა, მერე „ლია კარის“ დღეებიც შემოვიღეთ. დღეს ჩვენთან არსებულ 35 წრეში 1200-მდე ბავშვია გაერთიანებული...

ახლა აქ უკვე წესადაა შემოღებული — ყოველ სექტემბერში, მას შემდეგ, რაც საზაფხულო არაღღეგებიდან მობრუნებული ბავშვები მეტ-ნაკლებად ჩადგებიან სასკოლო ცხოვრების კალაპოტში, პიონერთა სახლი რაიონის სკოლების მოსწავლეებისათვის „ლია კარის“ დღეებს აწყობს და თუმცა ამ კეთილი სახლის კარი კვირაობითაც კი ყურთამდგა და, სწორედ ამ დღეებშია ხოლმე აქ გოგო-ბიჭების მრავლობა. ორი კვირის განმავლობაში პიონერთა სახლის მასწავლებლები და მეთოდისტები აცნობენ მოსწავლეებს აქაური წრეების, კაბინეტების, კლუბების, ლაბორატორიების საქმიანობას. მოკრძალებით დადიან ოთახიდან ოთახში ყველაზე უმცროსები, ოქტომბრელები, მათი ცნობისმოყვარე მერა ყველაფერს ამჩნევს და იმახსოვრებს. ისინი ყურადღებით ისმენენ მასწავლებლების ახსნა-განმარტებებს და მათი ბრალი სულაც არ არის, თუ მორიგე კაბინეტში შესვლისას მათ თითქოსდა უკვე საბოლოო გადაწყვეტილების შეცვლა უნდებოდათ ხოლმე. მაშ რა ჯნან, თუ ყველაგან ერთნაირად საინტერესოა, და თუ მათ ხატვაც უნდათ იციოდნენ, მანქანებისა და გემების მოდელების აგებაც, ხის მსატერული დამუშავებაც, ცეკვაც და სიმღერაც, ბოლოს ისევ მასწავლებლების დახმარებით ირჩევენ პატარები მათი მონაცემებისა და მღრეკილების შესაბამის წრეს. უფრო ადვილია, თუმცა არც თუ უწყაყმანოდ, აკეთებენ არჩევანს პიონერები და უფროსკლასელები.

— დღეს ჩვენი სახლი სამი მიმად-

როლებით მუშაობს — წრეობრივი, მეთოდური და მასობრივი, — განავრცობს თხრობას ღირებურობის — და ამ ჩვენი მუშაობის მთავარი მიზანს — ყოველმხრივ განვითარებული, პოლიტიკურად მომზადებული, შრომისმოყვარე, პატიოსანი და ღირსეული მოქალაქეების აღზრდას — მცოდნე, საქმის და ბავშვების მოყვარული ადამიანები ემსახურებიან. ყველას ჩამოთვლას, ალბათ, ვერ მოვახერხებ, მაგრამ ზოგიერთს კი დავასხელებ: თამარ კუხალიძე — ვილი მასობრივი მუშაობის ორგანიზატორია, მიმოზა თოდუა გონება-მახილთა წრეს ხელმძღვანელობს, ლინდა მელქაძე პოლიტიკურ-მასობრივი მუშაობის მეთოდისტიკა, ქეთინო ქოჩიაშვილი ქართული ენის მოყვარულთა წრეს ამეცადინებს, ნათელა ნათალაშვილი ძეგლის ნორჩ მოყვარულთა ხელმძღვანელია, თენგიზ ლატარია ავტოსამოდელო საქმეს აზიარებს პიონერებსა და უფროსკლასელებს, ემი პარუნაშვილი ხის მხატვრულ დამუშავების ასწავლის, როლანდ ალუღაშვილის დახმარებით პატარები ჯადრაკის თამაშს ეუფლებიან, დალი მამარდაშვილი ნორჩ ბიოლოგთა წრეს უძღვება, მაყვალა მალრაძე ბიბლიოთეკის გამგეა...

თხრობამ ახლა სამუშაო ოთახებ-

სა და კაბინეტ-ლაბორატორიებში გადაინაცვლა.

ინტერნაციონალური მიზნების კლუბი. კედლიდან გმირი გოგონას, ირინე სხირტლაძის პორტრეტი იმზირება, მაგიდებზე წუთებისად აწყვია ალბომები, კონვერტები, ცალკე კარადაში გამოწყობილია საჩუქრები, რომლებიც კლუბის სტუმრებს უსახსოვრებიათ მისი წევრებისათვის, სტენდებზე მოთავსებული ფოტოები ასახავენ ინტერკლუბის წევრების შეხვედრებს სტუმრებთან, კლუბის მიერ ჩატარებულ სხვადასხვა ღონისძიებებს.

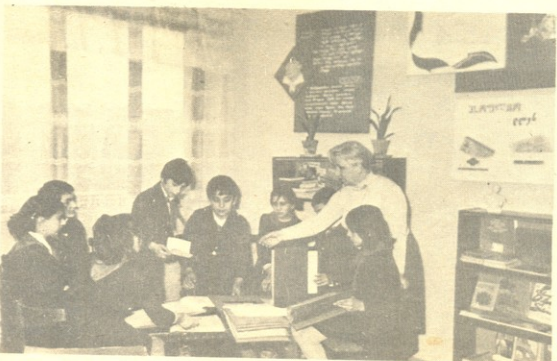
სიტყვა — თ. კუხალიძე-მომხილ:

— ჩვენი ინტერკლუბი ირინე სხირტლაძის სახელობისაა. თავად პიონერებმა მოინდომეს ასე. ირინე

ხომ თითქმის მათი ტოლმეზობელია. ცა გმირულად დაიღუპა პოლონეთის მიწაზე. კლუბი უკვე თავისი შემადგენლობით არის ინტერნაციონალური, მასში გაერთიანებული არიან ქართველი, რუსი, სომეხი ბავშვები, და ეს არც არის გასაკვირი, ჩვენი რაიონი ხომ ყველაზე ინტერნაციონალურია ქალაქში. ნორჩი ინტერნაციონალისტები ნაყოფიერ მუშაობას ეწევიან. მათ მიერ ჩატარებული ღონისძიებები მუდამ საინტერესო და ბევრის შემძენია ბავშვებისათვის. ავიღოთ თუნდაც ინტერნაციონალური საღამო, რომელიც ინტერკლუბებმა ირინე სხირტლაძის მიუძღვნეს. საღამოზე ნორჩებმა სხვებთან ერთად მოიწვიეს ცნობილი ეურნალისტი ლ. ხუბუღურიც, რომელმაც, შეიძლება ითქვას, პირ-

შპარტისმოდერნიზაციის კაბინეტის მუშაო გეგმის სტუმარი ბავშვები.

ველმა გააცნო ჩვენს ფართო საზოგადოებას პოლონეთში მცხოვრები ქართველი გოგონას გმირობის ამბავი. ახლა კლუბის წევრები ისევე, როგორც რაიონის ყველა მოსწავლე, აქტიურად არიან ჩაბმული ოპერაცია „მიებაში“, რომლის მიზანია ჩვენი რაიონის წარსულის, აწმყოსა და მომავლის შესწავლა. ბავშვები აგროვებენ ფოტომასალებს, ამზადებენ რაიონის ტერიტორიაზე განლაგებული ისტორიული ძეგლების მკვლევარებს, ადგენენ ალბომებს. ეს ოპერაცია საბჭოთა კავშირის მე-60

ნორჩი ინტერნაციონალისტი მორიბ ღონისძიებას ამზადებს.

ნორჩ ნატურალისტთა კაბინეტში პრაქტიკული მუშაობისათვის მიმდინარეობს.

მხატვრული მუშაობის საკლასოებში მუშაობისას.

პრაქტიკული მუშაობის ნორჩი მხატვრული.

ზორჩი მხატვრული.

წლიათვის ეძღვნება. როგორც ცნობილია, ახლო მომავალში ასი წელი სრულდება სერგეი შორონის ძე კოროვის დაბადებიდან. თითქმის ერთდროულად აღინიშნება მისი სახელობის რაიონის შექმნის ოცდაათი წლისთავიც. გულმოდგინედ ემზადებიან ჩვენი გოგო-ბიჭები ამ ორი თარიღის შესახებ რაღაც.

აბტოსამოედლო წრე მაგიდებსა და თაროებზე გამოწობილია ნორჩ ავტომოდელისტთა ხელით აწეობილი სხვადასხვა სპორტული მანქანების ნიმუშები, სქემები, კედლებზე გამოფენილია წრის წევრთა მიერ სხვადასხვა შეჯიბრებებზე მიღებული სივლენები და კომპოზიციები.

სიტყვა — თ. ლატარნიას:

— რაღაც თქმა უნდა, ჩვენს წრეში სულ ბიჭები არიან გაერთიანებული. გვაქვს ორი ჯგუფი, პირველი დამწყებთა აერთიანებს, მეორეში კი შედარებით გამოცდილები შეცადინებენ. არ მასხვავს, რაც ხანი ჩვენი წრე არსებობს, რომ ვინმეს ეზარმაცება, უმიზეზოდ გაეცდინა შეცადინებომა. ვფიქრობ, ტრამახად არ ჩამიშვითმევა, თუ ვიტყვი, რომ წრის აღზრდილებმა საკმაო წარმატებებს მიაღწიეს. მართო ის რად ღირს, რომ მოსწავლეთა რესპუბლიკური ნაკრები, როგორც წესი, სწორედ ჩვენი წრის ბაზაზე კომპლექტდება. 1978-79 წლებში საქართველოს მოსწავლეთა გუნდმა საბჭოთა კავშირის ჩემპიონობა მოიპოვა და ამაში დიდი

წვლილი მიუძღვით ჩვენს ბიჭებს. მსოფლიოს წრე. ეს ჩვენს ბიჭებს, კრელი წინდები, ნორჩი ბიჭები, მხატვრის კეთილ ლობილს რომ იწვევენ. სულ გოგონების ნახულებია.

სიტყვა — ჯ. მაჩარნიას:

— აი, ხომ ხედავთ, შეცადინებომა დავამთავრეთ, ყველა გაიკრთა, ეს ორი კი, მიაა ელვებაშვილი და ეკა აბაშიძე, როგორც ყოველთვის, გვიანობამდე შემორჩნენ, ამათ კიდევ ერთ საათს ვერ „მოვიცილებ“. მიაა და ეკა 75-ე სკოლის პირველკლასელები არიან, თავიდანვე ერთად მოვიცინენ ჩვენს წრეში, ერთად დადიან ახლაც და მერე როგორ დადიან — ერთი საათით არღუ მოდიან და ასევე ერთი საათით გვიან მიდიან. მარჯვე და გულმოდგინე გოგონები ბევრი გვაყავს წრეში — მეშვიდეკლასელები ელენე შელია და ნინო ვარდიანი, მეხუთეკლასელები თამარიკო სუხინაშვილი, ირმა ვაბუნია, ემა ვასპარიანი და მარინა უკვაინია...

ნორჩ ბიოლოგთა წრე. ოთხივე კედელზე გამოფენილია წითელ წიგნში შეტანილი ცხოველების გამოსახულებები. კუთხეში ჰერბარიუმის დასტები აწყვიდა, კედლის გაზუბები, სტენდები და ალბომები ბუნების ნორჩ მოყვარულთა საქმიანობას ასახვენ.

სიტყვა — დალი მამარლაშვილი:

— ვერ წარმოიდგენთ, რა სიამოვნებითა და ინტერესით შეცადინებომა ჩვენთან ბავშვები. ჩვენ ხშირად ვაწყობთ ექსკურსიებს, ისე რომ მათ საშუალება აქვთ ბუნებისთან უშუალო ურთიერთობაში განიხილონ შეწყველილი თეორიული მასალა. როდესაც ბავშვებს საზაფხულოდ ვითხოვთ, დავალებებს ვაძლევთ ხოლმე და ისინი, უნდა ითქვას, თითქმის ყოველთვის საინტერესო მასალებით გვებრუნდებიან. მაგალითისთვის ავიღოთ თუნდაც გ. ზურებიანის მიერ შედგენილი ჰერბარიუმი. მასში სევანეთის ფლორის ყველაზე საინტერესო ნიმუშებია თავმოყრილი. შეგროვილ მასალებს ჩვენ ყველანი ერთად ვიხილავთ წრის შეცადინებო-

ბებზე. ნორჩ ბიოლოგთა წრეში გოგო-ბიჭები, გარდა იმისა, რომ ცოდნა იღრმავებენ და იმდიდრებენ, ბუნებისა და გარემოს შოვლა-დაცვასაც სწავლობენ.

გიზლიოთვაა.

სიტყვა — მ. მაღრაძის: — თავდაპირველად ძალზე მწირი ფონდი გვქონდა. — მცირე იყო ჩვენი მკითხველბის რიცხვიც. დღეს ჩვეს ბიბლიოთეკაში ათასზე მეტი წიგნია, მკითხველთა რაოდენობაშიც სამასს გადააჭარბა. გარდა ჩვენი, პიონერთა სახლის წრეებში გაერთიანებული ბავშვებისა, ბიბლიოთეკით ახლო-მახლო მცხოვრები სხვა გოგო-ბიჭებიც სარგებლობენ. რა თქმა უნდა, ბავშვები პირველ რიგში მხატვრულ ლიტერატურას ეტანებიან. მაგრამ არც ტექნიკურ და პოლიტკურ წიგნებსა ჰყავს ცოტა მკითხველი. ბავშვებს ვერ დავემდურებო, ყველა უფროხილდება და სათუთად ეპყრობა წიგნს.

გარდა დასახლებული წრეებისა და კლბებისა, წარმატებით საქმიანობენ უფროსკლასელთა კლუბი „რომანტიკა“, ფოტო და კინოოპიერულთა, ნორჩ ქიმიკოსთა და მეყვავილეთა წრეები, პიონერული მუშაობის კაზინეტო, ოქტომბრელთა კლუბი „ენქელა“, ნორჩ თარგმანთა სექცია, აღმოსავლურ ხალხურ საყრავებზე დამკვირვლთა წრე და კიდევ სხვა და სხვა. და არასდროს, არასდროს არ ცარიელდება პიონერთა სახლი. ყოველთვის ხალისით მოუწევთ აქეთ გული გოგო-ბიჭებს, იმიტომ, რომ აქ კეთილი და გულისხმიერი აღმზრდელ-მასწავლებლები ეგულვებთ, იმიტომ, რომ აქ გატარებული ყოველი საათი რაღაც ახალს მატებს მათ, იმიტომ, რომ აქ შეძენილი ცოდნა და ჩვევები სამყაროს შეცნობასა და სამომავლო გზის არჩევაში ეხმარებათ.

ნუმც მოჰკლებოდეს ამ სახლს სიანათლე და კეთილი ღიმილი, მეგობარი და სტუმარი, და, რაც მთავარია, — კოდნასმოწყურებელი, თვალბში შექნამდგარი გოგო-ბიჭები.

პიონერული გატანის უკრძაველი

პიონერთა რესპუბლიკური შეკრება თბილისში კახაკი ტრიბუნა 705. 1965 წ.

1965 წლის 19 მაისს 3 თბილისში გაიხსნა პიონერთა VIII რესპუბლიკური შეკრება.

1967 წლის 15 ივლისს „ბატაში“ გაიხსნა პიონერთა III სააპოლონო შეკრება.

1970 წლის ზაფხულში ლენინგრადში გაიხსნა IV სააპოლონო შეკრება.

1972 წლის 17-20 მაისს თბილისში პიონერთა X რესპუბლიკურმა შეკრებამ შეაჯამა პიონერთა მონაწილეთა პიონერული რაზმების საქაპოლონო მარშში „შაღ ბაიტი“.

1972 წლის მაისში 3 ი. ლენინის სახელობის სკოლაში სააპოლონო პიონერთა ორგანიზაციის შეკრების 56 წლისთავთან დაკავშირებით დაჯილდოვდა ლენინის ორდენით.

„მისიას“ სახელობის სკოლაში თბილისში გაიხსნა მონაწილეთა პიონერული ორგანიზაციის 56 წლისთავთან დაკავშირებით დაჯილდოვდა ლენინის ორდენით. 1964 წ.

ფსახუკაპო

კიბე

პარლი
კომპანიი

მხატვარი
X. ლოლა

მოთხრობა

დაძახილზე გამოიხედა ცირამ და, რომ დაძინახა, პირდაპირ გადმოეშვა კიბეზე. თვალები დაეხუტა და მხოლოდ მაშინ გაეახილა, როცა ფიცრის ქახანი მოემსმა — ბოლო საფეხური ჩამტვრივდა, თვითონ კი ჩაეჩიქა, ცალი ხელით მწაწე იყო დაყრდნობილი. დედამისმა თავში შემოიჭრა ხელი, ვაიძე, შვილი, და მეც მოეწყვი ადგილიდან.

— არაფერია, — წამოდა ცირა.
ჩაღა არაფერი, მარჯვენა ფეხის წვევი გადაყვლეფოდა. კიბის საფეხურს დაეხედა — სიგრივ ჩამტვრეულიყო.

ყველანი ეზოში შემოიკვიდნენ.
— უბრალო ხდება, — თქვა ცირამ და მხარზე დამეყრდნო, — დღეს არ გველით.

— ამის შემდეგ ყოველ წუთს უნდა მელოდი. — მერე ბიჭები გავაცანი, — ჩემი ჩვეულებები არიან: ეს ილი ანახავს, ეს — ვია დათათაშვილი, ეს კიდე — ნიკა ძია, ვისა ძამა; კიბეს რომ ათვალიერებ, მაშინგმის შეგობარია — ადამა ძია. კიბეს ეგ გააკეთებს.

ბიჭებმა ხელი ჩამოართვეს, ნიკა ძიამ შუბლზე აკოცა, ადამა ძიამაც.

— ვერ უფერი გოგას, რა გოგო ჰყოლია! — თქვა ნიკა ძიამ და ტანში შემოჭრა, — ვაჰ, კაცო, გავიყვამსა ვარ, გული როგორ უძღებს შენს უნახავად?

— მერე, ვიხა თქვა, არა მნახულობს?!
— რა ვიცი, ჩვენთან არაფერს ამბობს და!..

— ჰკითხეთ და დაგმთათო!
— ეგვეც კია, — თქვა ნიკა ძიამ და გზისკენ გაიხედა,

— ადამ, სად უნდა ჩამოვცალოთ მასალა?
— რაც ახლო იქნება კიბესთან, მით უფრო უყეთისია.

ცირას დედა იოლი, ბამბა და ბანი ჩამოიტახა.

— არ მინდა, დედა, რად მინდა?
— ნუ მასწავლი! წამოდი, — სახლის გვერდით, მოფარებულში გაიყვანა.

მასალა ჩამოვცალოთ.

ადამამ მერტიანი დაეცა, ჯბეში ჩაიღო.

— ათი ცალი შიფერი უნდა.

— წავალ, ბარემ, გადმოვიტან, — თქვა ნიკამ.

— ეგრე აჯობებს. ხეალ დილითვე შეეუდგები, საქმეს, რძალი, — ცირას დედის თურხა ადამამ, — თქვენ მართო ხეალდებ გაფრთხილით.

— თუ მომარება გჭირდებათ, ჩემს ძმას ვეტყვი.

— ნუ შეაწუხებთ, მე და ვინცო ვეყოფი.

— თუ საჭირო იქნება, ჩვენც გადმოვალთ, — თქვა ილიამ.

— პო, თქვენ ეგრე ბატებივით გაებით გზაზე და თქვენს ნაცვლად მე ჩაუვლდები გაკვეთილებს, — ძარა დახურა ნიკამ. — არ წყვიდეთ?

— წავიდეთ, — კიბის საფეხურები კიდეც ერთხელ დათვალო ადამამ, — თერთმეტი და აქ რა არის საორდელი?

ძარაზე რომ ავიდოდი, ხელით შემაჩერა ცირამ:
— წიგნები წამოიღე და აქვე იმეცადნე რა ნიშნები იქნება.
— მეც ასე ვეჭირობდი.

11

ადამა ძია ორ დღეს მოუნდა კიბის დაყენებას. ორ დღეშიც ვერ მორჩებოდა, ნუშო ბეზის მახლისწულს, მისი რომ არ გადმოშველებოდა.

გაკვეთილების შემდეგ ხილოვანში გავრბოდი. ჩვენებმა იცოდნენ, სადაც მივლიდი, ამიტომ არც ჩემი ძებნით იწუხებდნენ თავს, არც საყვედურით მავსებდნენ. დედაჩემსაც ისე ბუნებრივად მიიღო ეს ამბავი, მართალი გითხრათ, ძალიან გაძვივრდა.

ხილოვანში რომ გადავდიოდი, ცირა უკვე სკოლიდან იყო დაბრუნებული. ჩერ ისაღილეო. მეც ჩერ ვისაღილეობდი და მერე შეუვადგებოდი ხოლმე საქმეს, ჩემი საქმე კი ის იყო, რასაც ადამა მეტყობდა, უფრო ხშირად მასალას ვაწვდიდი, ხან — ფურჩევი. სამეცადინო დროც მრჩებოდა.

ცირამ ახალი კიბე გადმოგავა. ცოცხი კედელს მიაყუდა და თქვა:

— სამი დღე, სამი ბედნიერი დღე!

— რომელი სამი? — ჰკითხა დედამ.

— დღეს შესამე დღეა, რაც ვინა ამ ეზო-ყურეში მოტრიალდა.

დედამისს არაფერი უთქვამს, კიბის საფეხურზე შემდგარ მაშალს რაღაც ნერვულად აუქნია ხელი.

— ათარ-ჩამოიაროს, რძალი, გიხაროს შეგანაც, — უცნაურად გაეღიმა ადამას. — სხევის კიბე გაქვთ?

— თუ აუცილებელია, მეზობელს გამოვართმევ. ჩვენ ისეა დაძველებული, ვერ ვხელობი.

— კრამიტებს უნდა დახელო.

— მე მოვიტან, — შარვალი ჩაიფერთხა მისომ, — მოვიტან და საშუქრად დაეტოვებ. ორი კიბე გაქვს ვა ერთიც აღარ არის საჭირო. თუნუქს რა ახებუდა უნდა.

— წავიდა.

ცირამ კიბეზე აირბინა, ოთახში შევიდა და ისევ ძალე გამობრუნდა.

— ვახო, ნუშო ბეზიამ, ორივენი მაღლა ამოდიტო.

ადამა ძიას მივაჩერდი — ბალახი ეჭირა ხელში და იმას უყურებდა.

— ვახო, მოდი აქ.

მივედი.

— ხედავ? — ბალახი გაანანავა ხელში.

— როგორ არა — მყარალა.

— ეტლი დაბალახია! წამოდი!..

სახლის გვერდით გამოვეყვანა, ძველი კიბის დაფტურ-რობული კოჭი გადმომაბრუნა: შიგ მყარალა ბალახი ამოსულიყო ბლუჩა-ბლუჩა. ჩერ ისევ ხორჩი იყო, ხელი რომ შევავლე და ამოვიწიე, ადვილად ამოჰყვა ფესკვები.

— ეს მხარე კედლისკენ იყო მოქცეული, იმტობამაც არ ჩანდა. წიფელმა უტეა იცის დაქიანებაც და დალაპობაც.

— ასე ადვილად ველორ მოერევა მუხას.

— ეგლა აკლია მუხას, მაგას შეეჭმევიწინო!.. მუხა, ჩემო ვახო, წმინდა ხეა. ჩვენმა ხალხმა იმიტომ მონათლა წმინდა ხელ, რომ ატანია, ღონიერია, ადვილად არც ქარიშხალს ნებდება, არც გაუგონარ ყინვას, არც ნაყარს, არც შალაშინს!.. ბიჭი ხარ და მუხა მოჭერი, კანონმა რომ დაგინდის, ხალხი არ გააბატებს! იცილი?

თავი დავექნიე.

— აღარ ამოდიხარ? — კიბეზე ჩამოდიხარ ცირა.

— რა მინდაო, ნუშო ბეზიამ?

— საქმე შექვსო.

— მე ვიცი, რა საქმეცა აქვს, — კიბზე შედგა ადამა და ჩაბუნკა, — ტანკი შეაყებო, ვერ ჩაახვრებს.

— რა საქმე უნდა ჰქონდეს? — ჰკითხა ცირამ.

— ლაპარაკის მონატრულია, შეილო, უცნო ადამიანის ნახვა ენატრება, საუბარი ენატრება.

მართლაც ასე იყო: დასხედითო, გვეტყოდა და ისე მოგვეკითხებოდა ხოლმე, ვითომ იმ ორ ღღუმი ბარე ათჯერ არ გვენახოს.

— დასხედითო, — გვითხრა ნუშო ბებიამ და ხილბანდი შეისწორა. — კიბეს მორჩით, არა?

— კიბეს კი, — დაეთანხმა ადამა, — ეხლა კრამიტე-ბი უნდა გავასწოროთ.

— ეგ სათხოვარი მქონდა და მადლოელი ვარ, შეილო, თქვენვე რომ მოგიფიქრებიათ!.. შემოვიდა კაცი ოქანში და გაახლდა დაბერებული კიბე. მარტო სული-ერი რომ ბერდებოდეს, უსამართლო იქნებოდა ბუნება. უკალო ოქანი ხომ საცოდაობაა, მთლად უბედურებაა უკაცი ოქანი! ღმერთმა მიცოცხლოს ის ერთადერთი ბიჭი. არაფერსა ვთხოვ, შეილო, სხვა არაფერსა ვთხოვ, ხანდახან შემოვიდეს ხოლმე ეზოში და ყასიდად ჩაახველოს. საქმე ყველასა აქვს, მაგრამ სიკვილის გარდა რა უნდა გადავიდეს წინ, ღელის უნახაობა გეპატოს!

— კიბე მოვიტანე, ხალხნი! — იხანის მიხო.

ადამა წავიდა და ავეღვენჯე.

— შენ საღლა მოხვალ?! — მოტრიალდა.

— არ მოგეხმარო?! —

— მიხო მომეხმარება.

— სწორია, — დაეთანხმა ცირა, — ჩვენ კიდევ ფიხიკამი წავიძეკადინით, მერე სხვა სახვალთო გავკეთო-ლებოც მოვამზადოთ. მთავარია გაკეთილები, შემდეგ დანარჩენი საქმე, — ასე ამბობენ მასწავლებლები.

წიგნების ჩანთა ავიღე და გვერდითა ოთახში გავე-დით.

ჩაილაპარაკა, ვერ უყურებ, ცირა ლაფინაშვილს რა ბიჭი ჩაუგლიდა ხელშიო. მამინევე წამოვევარდი:

ადამა ძია და მიხო მშის ჩასვლამდე მორჩნენ კრამიტების გასწორებას. ახლა — შეუვდებოთ, გვეკუთვნის ეს იტიტომაო.

ცირას ღელა გახაბებული იყო და რა აღარ გააჩინა სუფრაზე. მიმარჯვებდა და მიმარჯვებდა საქმელს. მართალია, იშვიათად დაშეღაპარაკებოდა ხოლმე, მაგრამ ყუველთვის ღმიძი ეფინა პირისახეზე.

— ძია აღმა, როდემდე აპირებთ ჩვენს მარანში დარჩენას? — ჰკითხა ცირამ.

— თუ გინდა, ეხლავე წავალ... მაგდებ და ეს ღროის დანიშენა რაღაა? — თვალს ჩამიპაუჭნა.

— არა, მაინც.

— ჭერ მიზეზი მითანაი?

— მე და ვანო კინოში წასვლას ვაპირებთ.

— წადით.

— მოუცდით?

— იმდენი უნდა ვსვა, იმდენი, ვიდრე ორი ღლის დაღლილობა არ გამოვიდოს. მოკლედ, ამ მადლიანი მარანდანი უთქვენოდ ფეხის გადადგმული არა ვარ!..

ცირას ღელას შეეხედე.

— წაპყვი, — ისე ხმადალა მითხრა, თითქოს ეშინია, არავეს გათვინოსო.

წავედით კი არა, გავეფრინდით.

როგორც ყველა სოფლის კლუბში, იქაც ბილეთები დაუნომოდა იყო, ფასიც ყველას ერთი ჰქონდა. ადრე შეხვიდლი და კარგ ადგილსაც დაიკავებდი. დარბაზში მაინცდამაინც ბევრი ხალხი არ იყო, ხეირიანი ადგილის მოძებნა კი მაინც გავეჭივრდა, ორჯერ გავიარ-გამოვიარეთ საქმეშუა, ბოლოს ვაგონებმა, ვისაც ველოდით, ეტყობა, არ მოდიანო — წინასწარ დაკავებული ორი სკამი დავეითეს. ჩვენს უკან ორი ბიჭი იჯდა. ერთმა

— გამოვორე, რა თქვი! — გუჯვირე ორივეს. მე უფრო ის მინტერესებდა, ერთ-ერთს ზომელო ხმა, ამით მიგზვლეთის, რომელმა თქვა.

— თქვენს ხომ არ გგონია თავი! — წამომეკოჩრა ერთი.

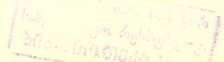
ეს სხვა ხმა იყო, ეტყობა მეორემ ჩაილაპარაკა, მეც იმ ბიჭს დავარტყვი მთელი ძალით. ვიდრე

ცირა წამოვარდებოდა კვილით, ორჯერ კიდევ გავუტანე. და ეს ისე უცებ მოხდა, ბიჭები დაიბნენ. სკამზე შევხტი, მიხლოდა უფრო მაჩვენებლად და მერტყა, მაგრამ ცირამ წა-

მავლო ზელი და უკანვე ჩამომაგდო. ხალხი წამოიხს... როცა ის ბიჭები გამოვარტყენ, უკვე გვიანი იყო: მითო შიომშვილი ყვიროდა:

— ჩემი ძმეგაკეთა, თითო არავეს დააკაროს, თორემ!.. აღარ ვიწვევდ სანახებრად, არ მიხლოდა ვინმეს ეფექრა, ძმეგაკეთა იმდენ აქვსო.

მიტომ ხალხი წამოშალა — საქმეშუა გამოიარა და იმ ბიჭებს დააღვა თავზე, მაგრამ ჭერ მე მითხრა:

— რომელი გვეცმინა, ვანო?
 — ცხვირი რომ აუფერადლა, ევა.
 — ეს დამთხვეული?
 — ეგ მამობი! — სინბარით სუნთქვა ევერის ცირას.
 — მამიკა რა მოხდა? — ისევ მეკითხება მიტო.
 — გვენი გეტყვიან!
 — აბა, გარეთ გამოიდი და გავარკვიოთ!
 ბიჭები შორილად გაქყენენ.
 — შენ საღა მოხვალ?! — არ მიშვებს ცირა. — შენ
 უკვე გამოყვი და მტერი მოხალ!
 — იფიქრებენ, შეეშინდათ. გინდა, მხალღი დამიძა-
 ხონ?
 — მაშინ მეც მოვდივარ.
 — ეგ რაღა გამოვა?
 — მხოლოდ სამ წუთს დაველოდები, — მაფრთხი-
 ლებს ცირა, — იცოდ, სამი წუთის შემდეგ გარეთა ვარ.
 ხალხი ძლივს გაეცკვიებოდა. კართან რომ მივდი,
 მაშინ ჩაქრა შუქი, კიბო დაიწყო.
 წინ ის ორი ბიჭი მიდის, უკან მიტო მისდევს, მიტოს
 კი მე მივყვები. ბალის სიღრმეში შევდილი, კამარაჩამოქ-
 ცეული ეკლესიის კედელს მოვეფარეთ.
 — ცირას იცნობ? — ბიჭებს ეკითხება მიტო.
 თავს უჩვენებს — ვიცნობთ.
 — კარგად იცნობთ?
 — ჩვენს სოლაში დადის და რატომ არ გვეცნობე-
 ბა?! — მე რომ დავარტყი, ის ბიჭი ამბობს.
 — კარგად დააკვირიდი ამ ბიჭს? — ჩემზე ეუბნება.
 — კარგად და ცუდად დააკვირებდა რაღაა?!
 — ერთმანეთს ხომ არ ჰგვიანან-მეთქი!
 — კი ჰგვიანან.
 — მერე, რას ეუბნები, რომ ეუბნები! რაც ენახე მო-
 გადგებთ, ყველაფერს რომ წამოაყრანტალღობთ ხოლმე,
 იმიტომაც იხევეებით კვირასი რვაჯერ!
 — არ ვიცოდი, და-ძმანი თუ იყვენენ, — თავს იმართ-
 ლებს ნაცემი, — ბოდიშს ვუხდები.
 — აბა, მოუსვით აქედან! — დაუტატანა მიტომ.
 უკანმოუხუცეად მოცოცხეს.
 ცირა დაფეთებული მოვარდა:
 — იჩხუბეთ?
 — არა, არ გვიჩხუბია, — მიუგო მიტომ. — შევიდეთ
 კლუბში.
 — რაღა მეკითხება, თუ ძმა ხარ! — მაჯა გავისვი ოფ-
 ლიან შუბლზე.
 — როგორც შენ გინდა!
 მიტო ისევ კლუბში შევიდა, მე კი ცირას გაეყვი —
 ადამა ძია მეღობა და ჩახთავ წამოსალები მქონდა, თო-
 რემ შინ წავიღოდი.

12

კვირა დღეს პაპაჩემს კომბალი არ აუღია ხელში —
 ცირა უნდა ვამბოსულოყო ჩვენსა და, შიშშილით რომ
 ამოწყვეტილიყო ცხვირი, არას დაგიდევდათ. შარშანდ-
 ლი, ხმელი ბალახი დაუყარა, იოლად გაგულენ როგორმეო.
 მამაჩემი თბილისელი გარე ბიძაშვილს ეხმარებოდა სახლის
 გამართვაში, წინა დღეს წავიდა მთელი კვირით. დღე-
 ნამე ჩერ თავის დეიდაშვილს ძღვენილი მთელიყოცადა ვა-
 ქიანობას, მერე დაზარაში უნდა წასულიყო — ქათმებს სა-
 კენჯი დაუცოტავდათო. ასე რომ, მე და პაპაღა ვიყავით
 შინ.
 ცირას დილის ცხრა საათიდან უნდა დაველოდებოდი
 ავტობუსის გაჩერებაზე, ამ დროს უქვეყლად მოვალო.
 მეტი რაიონში ჩასვლას ვაპირებდით, მისი ჭკუფელი გოგო
 დაბადების დღეს იხილდა და საჩუქარი უნდა გვეყვოდა, გერ
 არ ვიცოდით, რა, მაგრამ ეს კი ვიცოდით: თურმე ყვევი-

ლებზე კარგავდა ჰეუსს, და მთავარი მაინც ყველივინ
 იყო.
 გულმა არ მომიბოძა — ნახევარი საათი...
 ევლი გაჩერებულზე. საუბრო ავტობუსის ჩამოღება, გაილო კა-
 რი და ცირა არ ვაღმფრიალად წითელი კაბით?
 შეტყუებდა შემავით:
 — ასე ადრე არ მელოდები?!
 — დაგვდი, ესე იგი, გელოდი... ზუსტად მოგსულ-
 ვავ, მოგაწყვედა ნახევარი საათი ლოდინი.
 — რატომ? შენ მთავარი ხარ!
 — მერე, იგი ჩვენი სახლი?!
 — თუ ევერ მივაგვებ, ნახავ!
 გვერდით მივეყვი. გამოჩნდა ჩვენი სახლი და ხელი
 გაიშვირა:
 — იმას ხედავ?
 — სიდან იცოდები?!
 — ლედად დაძანახე ერთხელ... ამ სოფელში თქვენი-
 თანა ლამაზი, აქოლგითი თუთია არავის უდგას; ერთხელ
 თუ მოჰკარი თვალს, ძალიანაც გინდოდეს, თავს მაინც
 დაგაძინებოდათ.
 ეზოში რომ შევედი, ცირა გაჩერდა და მიმოიხედა.
 ერთხანს დაფიქრდა, მერე თუთასთან შევიდა, დაშარულ
 კანს ხელი შეიხრა და ახედა:
 — ჭოღა თუთაა, არა?
 — კი, ტყობილზე ტყობილია, თანაც ისე ისხამს ყოველ
 წელიწადს, მთელი უზნის დიდ-პატარა და ეს!
 ამ დროს ფარებიდან ბატკნების კიბინი მოიხსნა. ცირამ
 ახლადა მოიხედა იქით და ტაპი შემოჰკრა:
 — დედა, რა ლამაზი ბატკენები!
 პაპაჩემი ცხვრებს წყალს უსხამდა გეჯაში. ხმაურზე
 თავი მოპარულა და ციმციმ აიშალა წელში.
 — ვანო პაპა! — დავეუბნე, — ჩვენი ცირა მოვიდა!
 პაპამ ლატანი გამოსწია გამოსასვლელად.
 ცირა მისკენ გაიქცა.
 — მოდი, შვილო, მოდი, — ხელში გაშალა პაპამ,
 გულში ჩაიკრა.
 — შენ კი გენაცვალე, ჩემო სიყრმისშვილო, ჩემო სა-
 ნატრელო შვილო! — და ეს წლებით გაუტეხელი კაცი
 ატირდა.
 ცირაც ტიროდა.
 მეც ცრემლი მომაწვა.
 — შენი ჭირები, შვილო! — გერ ხელები დაუქოცნა,
 მერე თვალები, შუბლი. — აქამდე რატომ არ გაგახსენ-
 დი, შვილო!.. დამენახე, შვილო! — უკან დაიწია. — ჩვე-
 ნი ხარ, შვილო, ენა? (კრემლითაც, შვილო, ხელებითაც,
 შვილო!... ვის რა დაუშავებ, ხალხნო, ჩემი სისხლი და
 ხორცი რომ მომენატრა!.. შვილო ცირავ, შვილო ვანო!)
 სხვის გულს ნუ აყვევებთ, შვილებო, თქვენი გულით ია-
 რეთ, თქვენი გულის ძახილით, თქვენი გულის ხურჩულო-
 თა, თქვენი გულის ფიქრითა!
 ბატკნები ეზოში გამოშვლენენ.
 ერთი თეთრი, ქათქათა ბატკანი ცირასთან მივიდა და
 ხელზე დაყისოსა. ცირა მიეფერა.
 — ღმერთო, როგორი კეთილი თვალები აქვს!
 — ყველანი ეგეთები არ არიან? აბა, სხვებსაც მიხედ!
 ეზოში ათილედ ბატკანი დაკურტრუმობდა.
 — ერთმანეთზე უკეთესები არიან!
 — სუყველა შერთვის მიჩუქება, შვილო.
 — ამდენს რა მოუვლის?!
 — დაიხრდებიან და მეც მაშინ მოგორიკავ შინა, შვი-
 ლო.
 — ღიდი რაღა მოსაფერებელია?
 პაპა დაფიქრა:

— მთლად მართალი არა ხარ, შვილო... ღმერთმა და-
გაბეროს... ერთს ხომ მოუვლი? — გახალისდა უცებ.

— მოკველი.

— ამოირჩიე!

— აი, ის, — თითი გაიშვირა ცირამ, — არა, ის კი
არა — ეს!.. არა, არა, ამორჩევა გამიჭირდება!

— ლობეზე მიდექი, ვანო, გოგიას დაუთახე, — ავტო-
ბუსის შოფერზე მითხრა პაპამ, — ელახან მანქანას რეც-
ხავდა, შინ იქნება იაყე, პაპა ვეცახის-თქო.

— რაღა მაგან მითხრას, შენი ნათქვამი ვერ გავიგე? —
ტურქულული ლობის მანას ორივე ხელთ ჩაფრენია გოგია
და ჩვენს ეზოში გადმოსვლა აპირება.

— გცალა? — ეკითხება პაპა.

— შენ მარტო ბრძანება არ დაიბარო და, ჩემი თავი
გენაცავოს!

— შემოიყვან მანქანა ეზოში. — და ახლა ცირას ეუბ-
ნება: — დღეს არაად არ გაგიშვებ!

— არა, პაპა, შე და ვანო ახლავე უნდა წავიდეო, ისე-
თი საქმე გვაქვია, გადადება არ შეიძლება.

— ან მოსვლა, რა იყო, ან წასვლა რაღაა?! — ეწყინა
პაპას.

— სამაგიეროდ ხელ საღამოსაც მოვალ, ზეგ საღამო-
საც. დღის სწორს კიდევ დილიდან დაღამებამდე ფეხს
არ მოვიცვლი აქედან.

— ხომ არ მატყუებ?

— როგორ გეკადრება, პაპა, თქვენ ოღონდ არ მოგ-
ბეზრდეთ!

— შენა, შვილო, შენა?! ერთი ბრიყვი მეზობელი
მყავს, ორმოცდაათი წელიწადია ხმა არ გამოცია, მაგრამ
თვალში რომ დამაყლდება ხოლმე, უგუნებოთა ვხდები.
ცული ხომ არაფერი დაემართა-მეთქი! რას ამბობ, შვილო,
ოღონდ ამ ეზოში გატრიალა!..

გოგიამ „ეიგული“ თუთის ქვეშ გააჩერა და იკითხა:

- სულ ეს იყო ჩემი მოვალეობა?
- გადმოდი, — უთხრა პაპამ.
- ბრძანეთ, — გადმოვიდა და ცირას დააკვირა.
- ჩემი დაა, — გაუცინი გოგიას.

— ცირას გაუმარჯოს! — ხელი გაუწოდა, — რაც მე და მამაშენი შენი საღვთობელი დაველივია... არ დაგიბატებებიარ ქორწილში, გავგიუღებო, გადავირევი და მაინც მოვალე. მოვალე და საჩუქრასაც შევიტყაპებებ, მა-

შა! დაუბატრეებელ კაცს, ხომ იცი, ხელეზმში არ უტარებენ.

ცირამ დაიმორცხვა.

— ცირა რომელსაც ამოირჩევს, შენ ის ბატკანი დაიჭირე და მეც მალე მოვალ, — სახლოსკენ წავიდა პაპა.

— ცირა, შენ რას იტყვი, რომელი დაიჭირო?

— ე, რომ დაეუნტრუშობს, ისა. დავიჭირო და მანქანასთან მივიყვანებ. გოგიამ საბარგული განსხა.

— მანდ ცოლვია, — თქვა ცირამ, — ხილოვანში მიგყვავს, შორს კი არა!

პაპა გამოვიდა სახლიდან, ცირას ხელი ჩაავლო მკლავში, გვერდით გაიყვანა და ჭერ რაღაცას ეჩურჩულუნა, მერე ხმაძაღვალა ეუბნებდა:

— აბა, შენ იცი, შეილო, როგორც გამახარებ ხოლმე შენი მოსვლით!

ახლა მე გამოვივანა გვერდზე და რაღაც ჩამიღო ჯიბეში:

— შენ მაინც ბიჭი ხარ და თავი უნდა გამოიღო.

ცირა გაოცებულია.

ბატკანი მანქანაში ჩავსვით, ჩვენც ჩავსხედით და ხილოვანსაკენ წავედით.

ცირას რაღაცა უჭირავს ხელში და გოცებს ვერ ფარავს. არაფერს ვეკითხები. ბოლოს თვითონ ამოიღო ხმა:

— აი, რა მარჯაა პაპამ! — ხელი გამალა და ოქროს ბეჭედმაც შემომხანათა.

— ჩვენი ბებიას საქორწინო ბეჭედია. ვიცოდი, შენთვის რომ უნდა ეჩუქებინა — ბარე ასჯერ უთქვამს.

— ნამდვილი ჩუქების ღროს ვაითუ ვეღარ მოვესწროო...

ცირას ჭიშკართან მამუკა იდგა — ახლაც წვიცინ კქონდა ილიაში ამოჩრილი.

ბატკანი ვადავიყვანე მანქანიდან.

— ეს ბატკანი შენ უნდა შეინახო საღამომდე. თოკი ხომ გეშვებათ?

— რამდენიც გინდა!

— მაშინ გამოართვი და შენვე დააბი!

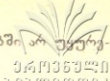
— მარტო შხის ჩასულამდე მიხედ, მერე მეც მოვალ... ნუშო ბებიასაც მიმიხედ, — ეუბნება ცირა, — იცოდე, შენი იმედი მაქვს, მამუკა!

— ახლა საით? — შეკითხება გოგია.

— რაიონში.

— გენაცვალთ ჩემი წუთისოფელი!... რა უნდა გავაკეთოთ იქა?

— ჩემი ჭგუფელი გოგოს დაბადების ღღეა, — ეუბნება ცირა, — მინდა, საჩუქარი ვუყილო და კიდევ — ყვაკილები.

საქართველო გაბიანის ფურცლებიდან

1972 წლის 2 აპრილის „არბაკში“
პირველი პირენაობა 1 საბარგულით შუა
ობაა

1974 წლის 26-28 იანვლის ბათუმში
პირენაობა საბარგულით კონკრეტულად
11 მისამართის შემთხვევაში

კონკრეტულად „გაბიანის“ დაბადების წარსული კლასიციზმის
ლაგოშხანში პირენაობა თბილისში სურსათისა და სანიაღვრეთა
1988 წ.

ყვავილებს ყიდვა აღვილია, მაგრამ საჩუქარი
მთელი დავიდარაბა. ჭერ ის გვეარკვეით, რა ხასიათისა
ის გოგო, რა მოსწონს და რა არა.

მუსიკა უყვარს, ოღონდ ჩვენი ხალხური მუსიკა.
— რაღაცას მოეხერხებთ...

ლამპარაკ-ლამპარაკით ჩავედით. გოგიამ მალაზისთან გა-
აერა მანქანა, ჩამოდიოთ.

— ხალხური, ხომ? — ცირას შიამერდა.
— ხალხური.

თაროებზე ბლომად ჩანდა ფირფიტები. გრძელი რიგი
იღმა, გამყიდველიც ჩანდა, მაგრამ არავინ არაფერს ყი-
დულობდა. გოგიამ გაითხო-გამოიკითხა რიგის ძიხუხი:
ჰამლეტ გონაშვილი იყიდება და გამოტანას ველოდები-
თო.

— ვინაო? — ჰკითხა ცირამ.

— ჩვენი ხალხური სიმღერები ჰამლეტ გონაშვილის
შესრულებითო. ამისი უფროსი ჩემი მეგობარია, ეზოდან
შევალ საწყობში, შინაურულად გამოვიტან, თორემ ამას
თუ ვუყუროთ, მშის ჩასვლამდე მოგვიჩვენებს როგორ დგომა.
წამოდიოთ, გარეთ დამიკადეთ, მანქანაში.

წავიდა და მალეც მოვიდა, ოთხი ფირფიტა მოიტანა.

— თითო ჩვენ, ერთიც დაბადების დღეზე მიერთვას.

— თქვენი ფულით რატომ იყიდეთ? — მეწუნდა ცირა.

— რა ძირი ესა ღორს!

მაშინ გამახსენდა, ჭიბუში რაღაც რომ ჩამიღო ჰაპამ:
სამი ათმნეთიანი იყო. ცირას გაუხელე — მარცხენა ხე-
ლის შუაითთზე გაეკეთებინა ბეჭედი და მალ-მალე დაჩე-
რებოდა.

— ახლა ყვავილები? — მანქანა დაძრა გოგიამ.

მაზარაც იქვე იყო. რკინის ღობიდან ლამაზად მოჩანდა
დაბლზე დაწყობილი თუ წყლიან ჭურჭელში ჩალაგე-
ბული ხაირ-ხაიორ ყვავილი. გოგიამ მაზარში შესასვლელ
კართან მივიყვანა.

— მოდი, ცოტ-ცოტა ყველა ყვავილი ვიყიდოთ! —
მეუბნება ცირა.

იქნებ ყველა ყვავილი არ უყვარს? მე, მაგალი-
თად, ია ვახანგულს ყველა ყვავილს მირჩევნია. საერ-
თოდ კი ვერც სათბურის ყვავილებს ვიტან, ვერც ოთახი-
სას. მგონია, სურნეული იმიტომ არა აქვთ, განებივრებუ-
ლები რომ არიან იმდენი ლოლაობით.

უცებ გოგია გაჩერდა, მოტრიალდა:

— ხეირან ყვავილს აქ რა უნდა, წამოდიოთ, ისეთი
ყვავილები მეგულება, ისეთი, დასაყრფად ვერ გამოქე-
ტოთ!

მანქანაში ჩავსხედით.

— ნეტავ, სად მიყვავართ? — მიჩურჩულა ცირამ.

— არ ვიცი.

მანქანამ შარავიდან აუხეია, საუხუნო გზაზე გავედით,
საუბნოდან — ორღობეში, ორღობიდან — მიწისორში.

მალე გაიჩერა მანქანა. მივიჩინე-მოვიხივე: ტყის პირას
ყვავილი.

იქაურობა მინდრის ყვავილებისა და ტყის სურნელით
იყო გაუღენილი. ათასფრად ჰყვოდა გარეშეში. ჩირ-
გვის ძირას არჩაკვლს ამოეყო თავი, ცოტა მოშორებით,
ნიშა და ნანგრევები, წითელი სატაკური ყელყელაობდა.
ყვავილებით აჭურვებულ მფლოზე ნახარი ძივდა.

თეთრად აქატივებული ასკილის ტოტიდან თოხიტარა
წამოფრინდა წივივით, ნახირს გადაუფრინა და ლელში
ჩაეშვა...

პიონერული მატინის ფურცლებიდან

1974 წელს პიონერულ პიონერთა
II საპრობროშო შეგება.

1976 წლის აპრისხოში „არაბაში“
ხაბარულ პიონერთა საპრობროშო შეგება-
დან. შეგებაზე სტარტი აქვთ პიონ.
ნერთა რაზმის ახალმა საპრობროშო
მარშმა.

კომუნისტური პარტია

უიცილებელი უგრძობიანი

საპრეტვილო
კომუნისტური
ორგანიზაციის
30 წლისათვის
უიცილებელი
კომუნისტური
1972 წ.

1981 წლის 25-29 მაისს სოხუმში გა-
იხატა საპრეტვილოს კომუნისტური
კავშირების შეიქმნა.

1978 წლის აპრილისთვის „არბანში“
გაიხატა ზაფხული საპრეტვილოს
უიცილებელი „გაფრთხილებელი ზაფხული“
პროექტის ფორმირების მსოფლიო
ში. კომუნისტური უიცილებელი
კავშირების კომუნისტური პარტიის ცენტრ-
ალური კომიტეტის განმარტული
შედეგად, სსრ კავშირის უმაღლესი
სახელმწიფო პრეტვილოს ტანჯვით
დ. ბ. ბრეტვილი.

„უიცილებელი“

...ვიღრე ტელეკარანზე გადაცემის
სათაური დაიწერება, კადრში ლამაზი
მუსიკისა და პანორამული ნახატის
ფონზე მოჩანს ხალისიანი ბავშვობის
სიმბოლოები: საპერო ფრანი, ალის-
ფერი ყელსახვევი, გლობუსი, ციხე-
კოშკის ნანგრევები, ფრთოსანი ცხენი,
ყაყაილები... მერე ჩნდება ციხე-
ლური გადაცემის წარწერა:

„ნიმუშა უიცილებელი სიხარული“

დახ, ასე დასათაურე საქართვე-
ლოს პიონერთა მე-12 რესპუბლიკურ-
მა შეკრებამ მომავალი წიგნი, რო-
მელსაც კოლექტიურად წერს საქარ-
თველოს პიონერული ორგანიზაციი.
იგი თავისებურად გაავრცელებს არ-
კადი გაიდარის დაუმთავრებელ მოთ-
ხარისა და უქანასწელი რტულები“.

მოთხრობა ავტობიოგრაფიულია.
წიფილი არმიის 34-ე ყუბანის დივი-
ზიის 303-ე ლეგიონის მეთხვე ასე-

ული, რომელსაც 16 წლის არკადი
გოლიკოვი (გაიდარი) ა მეთაურობდა,
1920 წლის ზაფხულში გაგარის მახ-
ლობლად, მდინარე ფსოუსთან დაბა-

უიცილებელი

ნადა. ახალგაზრდა სამუთოა სახელმ-
წიფოში სამოქალაქო ომი მჭიენეა-
რებად. წიფილი არმიის მამაცურად
უტყვედა თეთრგვარდიელებს და უკა-
ნასწელი იმედს უკარგავდა კავკასიის
მთებში შეფარებულ ბანდებს. ანტან-
ტა სახაზო ზომალელები, კრეისერე-
ბით, ტანკებით, თვიფრინავებით
ამარაგებდა „უიცილებელი ბარონის“ — ვრა-
ნგელის არმიას. ამ დახმარების იმე-
დი ჰქონდათ მენშევიკებსაც, საქარ-
თველოს ციხე გაწოლილ უკანასწელი
რტულებს რომ შეადარა მოთხრო-
ბაში ახალგაზრდა მწერლობა.

ეს მოთხრობა 1920 წლის ზაფხულ-
ზე გვიამბობს. საგულისხმოა, რომ
იმავ წლის შემოდგომაზე, ორ თქ-

ტომბერს, გაიმართა რუსეთის ახალ-
გაზრდობის კომუნისტური კავშირის
III ყრილობა.

ვ. ი. ლენინის ცენტრალური მუ-
შეუმის თბილისის ფლილის საგა-
მოფენო დარბაზის ექსპოზიციაში,
რომელიც სამოქალაქო ომში სამხრე-
თის ფრონტზე თეთრგვარდიელთა წი-
ნალმდე წიფილი არმიის გამარჯვე-

სიხარული

ბულ ბრძოლებს ასახავს, მუშა-ახალ-
გაზრდობის კავშირების ორგანიზა-
ტორებს — კომკავშირელებს შორის
არის არკადი გოლიკოვისა და ბორის
მნელაძის ფოტოსურათები. სავარაუ-
დოა, რომ ეს ახალგაზრდები ერთმა-
ნეთს იცნობდნენ: მამასადამე, გაი-
დარს საშუალება ჰქონდა სარწმუნო
წყაროებიდან შეეტყო, თუ რა ცეცხ-
ლი ლევიდებოდა იმ დროს საქართვე-
ლოში. ბორის მნელაძე ხომ იმ ახალ-
გაზრდების წინამძღოლი იყო, უფ-

საქართველოს
პირველი
ორგანიზაციის
წევრები.
მთავარს
მისაველი.
1972 წ.

1981 წლის 19-21 მაისს მოსკოვში
შეიმართა მოსკოვში პირველი VIII საბა-
ჭორო უნივერსიტეტის, უნივერსიტეტის
პირველი საბაჭორო პირველი უნი-
ვერსიტეტის დასაბუთებას უკავშირებ
საბაჭოროს.

ს. გარბინაშვილი
და
მისი
შეგონება
მ. შიშოვი
პირველი.
1989 წ.

სასაბუღალტრო ოჯახების შეხვედრა და-
ვესწარით. იქ გაიცემა პირველი
რბა და ზაზა მოსიშვილები
რამაზ, ლელა, ვერიკო, რომან გიგი-
ლაშვილები, ზაქარა ქართველიშვი-
ლი, ბაჩუკი შველაშვილი. ტუტუბების
მამა — უმწიკი მოსიშვილი დამსახუ-
რებული რაციონალზატორია. ქარხა-
ნაში რომ მოვიდა, რიგითი მუშა იყო.
იოლი წარმოსადგენია, თუ რა თე-
სებები უნდა გამოეჩინა პატივცემულ
უმწიკის, რომ ოცი წლის შემდეგ იმა-
ვე „ელექტროაპარატურის“ ქარხნის
დირექტორად დაწინაურებულყო!

გიგლაშვილების მამა რუბენი კას-
პის ცემენტ-შიფერის კომბინატში
ლუმენის მეტანქანა. მას მკერდს უმ-
შვენებს ლენინისა და შრომითი დი-
დების ორდენები, მინიჭებული აქვს
სოციალისტური შრომის გმირის სა-
პათიო წოდება.

მესამეკლასელი ზაქარა ქართველი-
შვილი იმ პაპის სახელის მოზიარება,
დიდ სამამულო ომში საბჭოთა სამ-
შობლათაგის რომ დასდო თავი. ად-
ვილი წარმოსადგენია, თუ რა გრძობ-
ის განიცდიდა პატარა ზაქარა, როცა
ოჯახში პაპის ფრონტული ბარათები
აღმოაჩინა, ან რა სიამაყეს იგრძობო-
და ბაჩუკი შველაშვილი, როცა სა-
ბრძოლო დიდების მუზეუმში, ქარ-
თველ კომპაფორეტო სიმბაძის ამ-
სახველ დოკუმენტებში, პაპისის
ნატყვიარ კომპაფორეტულ ბილეთს იხი-
ლავდა... რადექტაში ასეთი მასალებ-
ის ზღვა დაღვა და როცა მათს სა-
წინედ მომზადებას შეუვლეთ, და-
წინაშედით, რომ მარტო დოკუმენ-
ტების შეკრება საქმარის არ არის,
ამიტომ ნორჩ მკვლევარებს მომავალ
წიგნზე შეუაზობს ახალი ეტაპი დაუ-
სახებო.

უკროსანი ხსენის შეკრება

ქეგანი — ფროსანი ცხენი:
„ქეგანმა ფლოქე დაკრა და...
გამოხეთქა წყარომ“. პოეზიაში
ფეხის შედგამასა და გამარჯვებას
ქეგანის შეკრებას უწოდებენ.

მწერლის გზით სელა, — ასეთი ახ-
პარეზი შეეთავაზეთ გადაცემაში იმ
წითელკლამაძიებლებს, მთელი რეს-

როს თაობასთან — ბოლშევიკებთან
მზარდამზარ რომ მონაწილეობდნენ
თეიმურაზოვების წინააღმდეგ
ბრძოლაში.

ამ მოთხრობის წერა გაიდარმა სა-
ქართველოში საბჭოთა ხელისუფლებ-
ის დამყარების შემდეგ დაიწყო. ვინ
იყის, როგორ ფიქრობდა მწერალი
მის დასრულებას. ლოგიკა მოითხოვს,
რომ გაგრძელებაში აისახოს, თუ რო-
გორ გაიფანტა ის უქანასენელი
ლრუბლები, გაიდარმა 1920 წლის სა-
ქართველოს ცაზე რომ შენიშნა. რა
მზხა მის შემდეგ, რა ცვლილებები
განიცადა რესპუბლიკაში? როგორ ჩა-
მოყალიბდა საბჭოთა მოქალაქის სა-
ხე?

გავიდა წლები. და აი, საბჭოთა კავ-
შირის შექმნის მე-60 წლისთავის შე-
სახვედრად პირველი კლმეტურანეთა,
პირველი საბჭოური ქარხნების მშრო-
მელთა შვილიშვილები — 80-იანი
წლების პიონერები აგროვებენ იმ
სხივებს, ოქტომბრის მზეს რომ შე-
მოპყვე საქართველოში. ყოველი
სხივი სიმბოლურად გამოხატავს საბ-
ჭოური ცხოვრების წესს. ვინც ამ

სხივებს აგროვებთ, მოვლენებისადმი
ტყვენი დამოკიდებულბა გაგინდათ
და განსაკუთრებული სითბო ჩაგიდ-
გათ თვალებში. ასეთი სითბო კი ბავ-
შეებს მამის გუბაღებთა, როცა თქვე-
ნივე აღმოჩენის ავტორები ხდებით.

რა აღმოჩენაზეა ლაპარაკი?

მოთხრობა „უქანასენელი ღრუბ-
ლების“ მთავარი გმირი — კომკავში-
რული ქაბუკი — მწერალმა დაგვიხა-
ტა როგორც ორგანიზებული, მოვა-
ლუბობის მაღალი შეგნების პატრონი
ან ნაკლისადმი შეურიგებელი, ოქ-
ტომბრის რევოლუციის მონაპოვრის
თვადიდებელი დამცველი, ჩვენ
ქვეყნის ბედნიერ მომავალზე მყოც-
ნებე ახალგაზრდა.

მოთხრობის ეს ძირითადი თემა
სწორად გაიგეს იმ ბავშვებმა, რომ-
ლებიც ამ თვისებათა მქონე აღმაი-
ანების ტენზას შეუღდნენ ოჯახში, ნა-
თესავებში, მეზობლებში...

სასიხარული აღმოჩენების მომსწ-
რენი გავხდით კასპის შესამე საშუა-
ლო სკოლაში, როცა მრავალშვილიანი

ყარო

ქვეყნული
ბუნებისმეტყველება

მობარე ქობინი

მხატვარი ს. ილიანი

მოთხრობა

სიცილით ვიგულებოდი ხოლმე, როცა მასწავლებლები სრული სახელით მიმართავდნენ ერთ-ერთ ჩვენს ამხანაგს: ყარამფილი!*

რისი ყარამფილი! ის ხომ ჩვენი ყარო იყო, ყველას საყვარელი ყარო, — ერთი ჭირკუტხანა, ოქროსქონიანი. ვერავინ სჯობნიდა ხტომა-რბენაში და ვერც ბუდეების პოვნასა და სტეირის გამოთლაში.

ჩვენი ყარო, მზარდილივად დადილებული წიგნების ჩანთით, მუდამ წინ მიგვიძღოდა სკოლაში მიმავლებს: ისეთი მსუბუქი სიარული იცოდა, გვეგონებოდა, მიწას ფეხს არც აკარებდნენ, ჩემს სოფელში უფროსი კლასები არ იყო და თხუთმეტიოდე ყმაწვილს ერთად გვიხიბებოდა ყოველ ცისმარე დღეს მეზობელ სოფლად სასწავლებელში სიარული.

რასაკვირველია, სიცხეშიც და ყინვაშიც სულ ყარო გვყავდა წინამძღოლად. უსიტყვოდ ვუჭერებდით, უმისოდ თითქოს გზის გაგნებაც გაგვძენებოდა შემოდგო-

* ყარამფილი — ყვავილა, მხაკა.

პუბლიკის პიონერებს, ნორჩ ტელემაყურებლებს, რომლებიც კოლექტიური წიგნის შექმნაში ჩაებნენ.

გადაცემის წამყვანმა, ახალგაზრდა პოეტმა, უნივერსიტეტის ჟურნალისტიკის ფაკულტეტის V კურსის სტუდენტმა მაცვალა გონაშვილმა თავისი ბავშვობა გაიხსენა: „ეოცნებობდი, რამე კარგი დამეწერა და რედაქციაში გამეგზავნა, მაგრამ რა — არ ვიცოდი... რაღაც განსაკუთრებული ამბის მომსწრე მინდოდა ვაგმზადრეყავი. ვფიქრობდი, ნეტავი სადმე ხანძარი გაჩნდეს, ოღონდ კი არაფერი დაიწვას და არაფერი დაშავდეს... ისე, პატარა ხანძარი, რომ აღწერონ-მეთქი... მაშინ მწერლის გზისა არაფერი გამეგებოდა. მერე გავიგე, რომ ამისთვის აუცილებელია ცხოვრების ცოდნა, ადამიანის ბუნების შეცნობა,

მხატვრული ლიტერატურის კითხვა, წერის კულტურის გამოუმუშავება, ლექსიკური მარაგის სიმდიდრე, პიროვნებაში სხვისთვის უხილავი ხასიათის ნიშნების დანახვის უნარი...

ამის შემდეგ წამყვანმა ტელემაყურებლებს ზუგდიდელი ნურკი მანარაიას ნამუშევარი წარუდგინა.

ნურკომ სოფელ დარჩლის სკოლის დირექტორზე, დიდ სამამულო ომში გამარჯვებულ მეომარზე, ხუთი შვილითა და თერთმეტი შვილიშვილით მდიდარ კაცზე — ვლადიმერ ჭლამაიაზე ჩანახატის დაწერა განიზრახა და იცით, რით დაიწყო? იმით, თუ როგორი პატივისცემითა და მოწონებით შეეგება თმადათოვლოლი კაცი პატარა კორეპონდენტს, ინტერესითა და გულისყურით მოისმინა სტუმრობის მიზეზი და ვიდ-

რე ფრონტულ თავგადასავალს უამბობდა, სამაგირო თამაში შესთავაზა. ამ დეტალით დახატა ნურკომ კემპინიტი აღმზრდელის ხასიათის თვისება — ბავშვებთან „გაბავშვების“ თვისება.

მომავალი წიგნისათვის გაძიხნული მასალები ქანრობრივად მრავალფეროვნია: არის ლექსი და მოთხრობა, ნარკვევი და ჩანახატი, ზღაპარი და ნახევრად ზღაპარი. მათში გამოიკვეთა სხვადასხვა ასაკის მოსწავლეთა დამოკიდებულება ცნებისადმი ხამ-

მის ნისლიან დღეებში. ჰომავცი ის გვაყავდა, როცა უცხო სოფლის სკოლაში აბეზარი მოჩხბურები დაკვერდნენ. იკუთრი შაირიანი „ყოჩებიც“ კი უფროხოდნენ ჩვენს ბელადს.

ბეჭითი მოწვევლე იყო ყარო და ჩვენი ცოდნის შემოწმებაც უყვარდა; ხშირად, გამოზაფხულზე თუ ნახაფხულეს, გზად ასილის ბუჩქბეჭემე ჩამომხსნდრები გავეთილებს ვუყვებოდათ.

მაშინ კი ვუყვით ხოლმე ყოჩაღად, ოღონდ ზამთრობით (გამოგიტყვდებით, ახლაც კი შიში ამიტანს ხოლმე ზამთრის ვახსენებაზე) ზოგჯერ ისეთი ქარბუქი წამოგვეყვია, რომ ხელიხსნაიდებულნი მივეყვებოდით ერთმეორეს, ქარმა სადმე არ გადაგვჩნოსო. თავწახრით, თავებრზე შალგარკულები, მავარი კომბლებით ხელში გულდავლუ მივარკვევით პირქარს, სახეში რომ თოვლს გვიშენდა, ფეხებქვეშ ვერც ვუყვებოდით, ყაროს წინამძღოლობით დაიმედებულები და გზის შერჩევანი მასზე მინდობილნი.

ერთხელ, ზამთრის ქარბუქში, ველჩევის ქელი რომ გადავლახეთ, საპიოდე ნაბიჯზე მგლებს ხროვა შემოგვეფთა და ერთმანეთსოა მივეყუეთ. სხვა დროსაც დაგინახავს მგლები, ოღონდ შორიდან. მათი უმულო კი ბებრკერი მოგვეწვდინა. აშკარად კი ხედ ჩვენს ცხვირწინ დაგვჯერებენ მგლები. გამბული ძეწვევით დამწკრივებულნი იდგნენ. გარკვევით ვხედავდი სიგამხდრით გამორჩილ ნეგნებს, აწილი ბალანს, წაწვეტილ დრუნჩებს. იდგნენ და ვიწრო თვალებით, მტაცებულად დადარაჯებულნი, გეზვერავდნენ.

უმცირესკლასელი ვაკლინხო შიშით გულგახეთქილი აკეოდა:

— ვი, დედაა! — და თავგზაბანულმა მოკურცხლა. მისმა დაფეთებულმა კივილმა თითქოს ზურგში გვიბიძ-

გა და ჩვენი ერთმანეთზე წაკერა-წაწვეტილ გავეყვინეთ ვაკლინოს.

— არ გაინძრეთ! ფეხი არ გადადაგათ! მჭმწმ: [ხედავს] გაგვებოდავინ თადასხმას! — მოგვაძახოდა ყარო.

აადილზევე ვავშმითი. განძრევს ვერ ვხედავდით. მგლები აქეთ-იქით გაიფანტნენ, ერთმანეთში ბლკასუნი გამართეს, თოვლში იწყეს კოტრაალი. ასე მოგვეჩვენა, თითქოს თავისეთი ხალისობდნენ ნაშქერში და ჩვენს სულაც გადავგაიწყებოთ.

ამსაოაში ქარბუქი შენელდა. დღის ნათელმაც იმატა. გადასავალზე ქედის მოხაზულობაც ახლოს გამოიჩინა; იქიანვე გადაღობით ფერდობს დავეყვებით და უკვე შინა ვართ!

მეზობელსოფელმა, იორგველაში პეტკომ გზაზე გაუბედავად გაიწია და გბეღების კაწკაწით გამოსცრა:

— ბიჭებო! გავიქცეთ ჩქარა! მგლები ვერ დაგვწყვიან, ხა? ყარო!

ყარომ გამეტებით მოქაბა თავისეინ და შეუტია:

— მე გითხარით, არ გაინძრეთ-მეთქი! შენ თუ გგონია, იგვნი თავისთვის თამაშით ერთობიან? იცოდვ, თვალს ჩვენკენ უჭირავთ, ზურგს უჩვენებ თუ არა, მაშინვე გამოგვეიდებიან და მოგვეყვინან..

პეტკო იქვე გაქვავდა; სახეზე თოვლივით გადაფითრდა. ჩვენი ყარო აელვარებულს თვალებით გვაკეტრდებოდა, — ხან სათითაოდ ჩვენზე ვადბოქინდა მხურა, ხან — შორიანო გაფანტულ მგლებზე.

ქვეშ-ქვეშობით ისევ თავს დაგვიარეს მგლებმა. თანდათანობით ალყაში მოგვექცეს, თითქოსდა უდარდელ თამაშობაში გართულებმა: ორმა ზურგთან, სამმა მარცხნივ დადგირა, სხვები მარცხნივ მოგვექცნენ. წრე სწრაფად ვიწროვდებოდა ჩვენს ირგვლივ.

შობლოს ღირსება. ამ ნამუშევრებით თავისუფლად შეიძლება მსჯელობა ნორჩების იმ სწორ პოლიტიკურ ორიენტაციაზე, რომელიც შესაინიშნავად ეხმაურება ჩვენს ცხოვრებაში ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი მოვლენის — ლენინი ილისა ძე ბრეჟნევის „მოგვიშვების“ საბრძოლველომას. „სამშობლოს გრძობა“, — წერს ლ. ო. ბრეჟნევი, — ყოველი ჩვენთავანისათვის იწყება ბეჭებობის ხსოვნიდან, საკუთარი სახილად, საკუთარი ქუჩიდან, საკუთარი ქალაქიდან თუ სოფლიდან... სამშობლოს გრძობა, რა თქმა უნდა, ჩვენი მიწა-წყლის სილამაზის მარტოდენ მჭკრეტელობით არ საზრდობის, მასში, როგორც იტყვიან, ფესვები უნდა გავიფიდავ, და როცა კაცი ოფლს ჩაღვრის ამ მიწაში, პურს მოიწვეს, ქა-

ლაქს ალაშენებს, ახალ გზას გაიყვანს თუ საცაგრებს გათხრის ამ მიწაზე მის დასაცვად, — აი, მაშინ გაიგებს ბოლომდე, რა არის სამშობლო... ეს ბრძნული განმარტება პატრიოტიზმისა ძვირფასი და ახლობელია ჩვენი რესპუბლიკის პიონერებისათვის ისევე, როგორც ყველა საბჭოთა ადამიანისათვის.

აჰა, პანორამულ ნახატზე გამოსახული ყველა სიმბოლო ამოცნსენით. დარჩა მხოლოდ ციხე-კოშკის ნახტრეები... ამ ნახატმა გარდაბნის რაიონის სოფელ სართკალის მეთურ სკოლის პიონერთა საზრუნავი გაგვახსენა. მათ შეისწავლეს თავიანთი თანამოფელის, რევოლუციის რაიონის — გიგო მათიაშვილის ცხოვრება-მოღვაწეობა, გადაწყვეტეს, ამ მასალებს გამოსაყვანდნ სოფელში მუხლები

შექმნან და ამისათვის სოფლის ცენტრში უქმად მღებარე ეკლესია გადაეკეთონ. პიონერების თაოსნობას საკუთველის პოლიტიკური ინსტრუტის სტუდენტებმა — ახალგაზრდა არტიტქტორებმა აუბნეს მხარი — უსასყიდლოდ შეუდგინეს ეკლესიის რეკონსტრუქციის პროექტი.

ახლა გაფახულმა იმძლავრა სოფელში, ხეებმა ფერადი ქოლგები დაიხურეს, მინდორში შრომის ფერხულია გაჩაღებული. ლამაზი სიმღერებით, სახეიშო გასწყობილებითა და საზოგადოებრივი საზრუნავით მოვიდა პიონერთა იუბილე...

რ. ბამსახვრდია,

საქართველოს ტელევიზიის სახელმწიფო პროგრამების მთავარი რედაქციის მთავარი რედაქტორის მოადგილე

კომინუნალიზმი

2. ანტონოვიჩი

ლექსი იოსებ გრიშაშვილისა

მუსიკა ოთარ დიხამინჯიასი

ჩემი ოცნება ის არის, სწავლაში ვიყო პირველი, ალისფერ ბილეთს ველიროსო და მერქვას კომკავშირელი. } 2-ჯერ

სიმართლის გზაზე ვიარო, ცოდნის მწვერვალებს ვწვდებოდე, რომ ვიამაყო წარსულით და მომავალით ვტკბებოდე; } 2-ჯერ

რომ ვასახელო სამშობლო გმირობით, გამბედაობით და ღირსეული ცვადა ვიყო ჩემი უფროსი თაობის. } 2-ჯერ

ჩემი ოცნება ერთია: სწავლაში ვიყო პირველი, ალისფერ ბილეთს ველიროსო და მერქვას კომკავშირელი. } 2-ჯერ

საზარელმა შიშმა აგვიტანა.

რომელიღაც ბიჭუნა ლეკვივით აწყვეტუნდა, მერე აბლაღდა, რაც ძალი და ღონე ჰქონდა. ვილაცა გულ-ამოძლარი ითხოვდა შევლას.

და ისევ ყარომ გაგვამხნევა:

— არ შეუგონდეთ! ზურგები ერთად! ზურგები მკიდროლ! ავერათ ერთმანეთს; წრეში დაღეჭით, როგორც ხარები დაღებინ! ხომ იცით, მგლისაგან თავს როგორ იცავენ! შეჩვეულნი რქებს რომ უმიზნებენ სარქებალ! არ შეშინდეთ! მხარი მხარს მიეცით! — და პირველმა თვითონვე გვიჩვენა მაგალითი. მტკიცედ შევკარით წრე-რქების ნაცვლად, ყველამ ჩვენ-ჩვენი ჭოხი მოვიმარ-ცვეთ.

ჩამდგარი ქარი ისევ ამოიჭრა. თვალებში თოვლს გვეყრდა, გეგამბავებდა, ჭოხები დაგვიძიმდა, ხელები ჩამოგაწყდა.

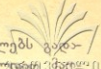
მაინც ყაროს ხმამ გაგავიყოჩაღა, ქარისაგან ჩახლეჩილმა ხმამ:

— მგლებმა თუ შიში დაგვატყვეს, უარსად გათავ-ზედღებინ, თავს გაკუნ. ნუ გეშინიათ! თვითონ ჩვენ-ზე უფრო შიშორები არიან! ყველას ერთად რას მოგვე-

რეიან! ვერც გაბედავენ! ერთმა თუ წაიყოჩაღა, ვი-თომდა აპა, კისერში გწვდებო. — განა კი მართლა! ქერთილა ეცდება ძირს დაგცეს. იმ დროს იხლეთ და გაავზო მოსცხე! იქა აქეთ სუსტი ადგილი. მოსცხე უკა-ნალზე! სდრუზე და სდრუზე! გვიგონეთ, გესმით ჩემი? — ხმას შემდებლა ყარომ. რაღაცნაირი, უცხო ხმით გაპყვიროდა.

ქარიშხალი მქვინვარებდა. სიცივისა და შიშისაგან ვკანკალბდით, თან ზურგი-ზურგში უჭკულები ვეკრო-ლდით ერთმანეთს თავდასხმის მოლოდინში.

აგერ, ერთმა მგელმა, ჭერ თითქოსდა დაუღევრა, თათით მოიფხანა დრუნჩი, მერე ისკუნა და ლამაზ თავ-ში ჩააფრინდა ვაკლინოს. მაგრამ ყაროს სიტყვა გა-მართლდა: მხეცი ბოლო წუთს შეტრიალდა და შიგ ფე-ზებში დაეძვრა ბიჭუნას. ვაკლინომ მონუსხულოვით, ანგარიშმოუცემლად მოუქნია ჭოხი: მგელი განზე წაბარ-ბაცდა, ზურგი შეიბერტა და ცხვირით წაერტო თოვ-ლში! სიტყვას ვეღარ ვძრავდით საშინელებით თავგზა-ბანეულები. მეორე მგელმა პეტკოს უშოხნა, თუმცა ისიც ვადაქანდა უკანვე. მესამემ ყაროს მარჯველ მოქნეულ კეტი იგება და უკანა ფეხებზე ჩაკეცილი მაშინვე უკან

გახობდა. კარგად არყო ბიჭის მოქნეულმა! მადა წაუბრინა!

— ეგერი, ძმებო! მთელ დღეს კი არა, ამაღამდელ დაშვსაც სულ ასე გვიტრიალებენ და ფეხზე გამოგვეღლიან, სახამ ქანცაწყვეტილებს არ მოგვეცივან! — გვიხიზნა ყარომ და მაშინვე დასძინა: — მოდით, ყველანი, ერთად, ასევე მხარდამხარ შეკრულები გაუდღვეთ გზას შინსაკენ! ვეცადით, ცოტოტრებით გადავიხაველოთ! თინდა მინც უნდა დავიძრაოთ ადვილიდან... ჩვეუც არ დასცილდები არავინ! წრე არ დავშლით! არავინ ჩამოგვრჩეს! ხომ გესმით?!

ისე ვიყავით ღონეგამოვლულნი, რომ არც პასუხის თავი გვემონდა, არც დამერისა. ისევე ყარომ გვიბიძგა ზურგით, და ერთად, ჩვეუფადვე შემტოციებულნი ონდავონდავ დავიძარით სოფლისაკენ, როგორც კი ეს შეგვეზრინებ შგლეობა, შემფოთებულგმა ისევე შემოგვიტრის; რომელიღაც ყმაწვილს ფეხზე გაჭრეს ქბილი და ააღრი-ალეს, შგელს კი მისი შარვლის ნაგლეჯი შერჩა პირში: ვაკლინხოშ კეტი მოუქნია ზედ მიმწუდარ შგელს, ოღოსდ ფეხი აუცურდა... გათამამებულს და უარესად გახულებულ შგელს ყარო გადაუდგა, ვაკლინხოშ აუფარა და შგელს მაგარად რომ სდრუზა, ვაკლინხოშ უკანვე წრეში შემოუყუა.

შუადლიდან მოყოლებული, რაც ხანი შგლებს გაუკეყარეთ, დაბინდულზე ძლიერსა ხანდაცოდ ცილდრეწელობს და, როგორც იქნა, ფერდობზე დავეშვებამაქნებულთავე ში პირველივე სახლი გამოჩნდა თუ არა, ყარომ სიფლისის მთელ ძალებს უწყო მძხილი, რაც ძალი და ღონე ჰქონდა:

— ყარამან! შურჯო! ღოსკო! არაბაე! გაიგონეს ძალებში, ეტყობა, შგლის გეშიც აეღოთ, და გაფთრებით აღაუბლანდნენ. ჩვენსკენ გამოქანებულგმა სულ თოვლის ბუქი აყყენს.

შგლები კი ერთიმეორის მიყოლებით აუჩქარებლოდ დაეწყვნენ და უკანვე გასწიეს. შალე გადასავალსაც მიეფარნენ. ძალებიც გააღმსებით მიჰყვნენ ვკლში.

ჩვენ უკვე აღარ გეკვროდით ზურგით ერთმანეთს, მაგამ ორიოდ ნაბიჯიც ვეღარ გადავადგიოთ, უღონობა მოგვერია და იქვე თოვლი მივეყარეთ.

ჩვენი ვულადი ყარო კი, ბეჭებით ხეს მიყრდნობილი როგორც იდგა, ისევე ჩაცუქდა და ჩიკიოფა ვულშენდებულნი ეცნენ ბეჭეთ. თოვლით უსთვლენდნენ პირისახეს. ყარომ გონზე მოსვლისთანავე სათითაოდ შეგვაგულაღოთა ყველანი და ბოლოს, იდაყვდაყრდნობილი, უხმოდ ატრიადა.

თარგმნა მ. პაპახიძემ

ჩვენი ჩველები

კომუნისტ-კონსოციუნიზმი

საბჭოთა კავშირი შგლაფრი, მრავალფეროვანი, მრავალმხრივ განვითარებული ეკონომიკის მქონე ქვეყანაა. როცა ჩვენი ეკონომიკის სხვადასხვა სფეროს ეახსიათებთ, კოლოსალური ციფრების მოშველოება გვეჩრდება ხოლმე მილიონობით

ტონა... მილიარდობით ეუბური მეტრი... მილიარდობით კილოვაც-საათი... ხოლო თუ რეზერვებს გადავხედავთ, დავრწმუნდებით, რომ არსებობს ამ ციფრების განუზრელი ზრდის რეალური შესაძლებლობა.

მაგრამ ყველაფერი ეს როდი გვაძლევს უფლებას, თვალისჩინოვით არ გავფრთხილდეთ სახალხო ღოგლის — ყოველ გრამს, ყოველ კუჭურ მეტრს, ყოველ კილოვაც-საათს... ჩვენი შშობლიური კომუნისტური პარტიის 26-ე ყრილობაზე ტყუილად რომ წამოსწიეს წინ ღოგუნგე-მოწოდება: „ეკონომიკა უნდა იყოს ყო-

ნომიური!“ ეს ნიშნავს არა მარტო იმას, რომ თითოეული ტონა ფოლადის, თითოეული ეუბური მეტრი განხის თუ თითოეული კილოვაც-საათი ელექტროენერჯიის წარმოებაზე რაც შეიძლება ნაკლები შრომა დაიხარჯოს, არამედ იმასაც, რომ მომჭირნეობით უნდა მოვიხმაროთ ელექტროენერჯია და გაზი, პური და წყალი, ქალაღი და ფანქარი... ეს უნდა იცოდეს ყოველმა მოქალაქემ — შუშამ თუ მოსამსახურემ, მოხუცმა თუ ახალგაზრდამ, დიასახლისმა თუ მოსწავლემ. განსაკუთრებულნი წყლისის შეტრანა ზემოხსნებული მოწოდების განხორციელებაში შეუძლიათ პიონერებს, კეობდ — ჩვენი რუსუბლიკის პიონერთა მრავალათასიან რაზმს, თუკი იგი მისთვის ჩვეული გულომდგინებთია და პასუხისმგებლობით მოკვირდება საქმეს.

ამას წინათ ჩვენი კორესპონდენტი ეწვია თბილისის 62-ე საშუალო სკოლის პიონერულ ორგანიზაციას. იგი დაესწრო იმპროვიზებულ „მრავალ მაგდანა“, რომლის გარშემო შეიკრიბნენ უფროსი პიონერხელმძღვანელი ევა სანაძე და VI სკლის პიონე-

წერა კორესპონდენტმა თარგმნა №3

რეპაზ ლომია

ჩვენი ნორჩი ხელგებ მზე გვივირავს მაღლა. მივალთ მთებით, ველგებით, მივანებებთ ღდალად. უელსახვევებს ალიანს დღე აბრწყინებს აღმად... პიონერის ვალაა სწავლა! სწავლა! სწავლა! — ერთი, ორი — ნაბიჯი ნაბიჯს მიჰყვებს უნდა! კომუნისზმის საქმისთვის მწაღ ვახლავართ მუდამ! ერთგულება შევფიცეთ მამულს მტკიცად ფიცით. გვამდით, თავს არ შევირცხვებით, ჩვენი ვალი ვიცით! ვიცით: ჩვენს დიდ წინაპრებს არ უვლიათ უქმად... დავალით დღეის სინათლედ, ხვალისდღეის შუქად. — ერთი, ორი — ნაბიჯი ნაბიჯს მიჰყვებს უნდა! კომუნისზმის საქმისთვის მწაღ ვახლავართ მუდამ!

რული აქტივის წარმომადგენლები: ვახტანგ ჭოლოყავა, სოფიკო ქვეანი-შვილი, ლულა კობერიძე, ილია ხარა-შვილი, ნინო გიორგობიანი... „მრგვა-ლი მაგიდის“ საუბრის თემა ერთი იყო — „როგორ ვეხმარებებით მოწოდებას: ეკონომიკა უნდა იყოს ეკონომიური“...

აი, ამ საუბრის მოკლე ჩანაწერიც: ვ. ჭოლოყავა: — ჩვენი დამრიგებელი — გულყო მასწავლებელი და დირექტორის მოადგილე — ლალი ჭაჩავალებელი ხშირად გვესაუბრებო-ბიან ხოლმე ამ თემაზე...

5. გიორგობიანი: — ამას წინათ სკოლის მოსწავლეთა საერთო კრება ჩატარდა. მომჭირნებომაზე ვილაპარაკეთ...

ლ. კობერიძე: — ოჯახშიც ხშირად გვესმის რჩევა-დარიგებები ამ მხრივ.

ვ. ჭოლოყავა: — მე გეონია, როცა ყაირათიანობაზე ვსაუბრობთ, ამაში იმ აღმანიბა შრომის დაფასებაც იგულისხმება, ვინც ესა თუ ის პროდუქტი ან ნივთი შექმნა. აი, მაგალითად, ავიღოთ პური. რა კოლოსალური შრომა იხარჯება, ვიდრე იგი მარკვილიდან ფუნთუშად გადაიქცეოდეს და ჩვენს სუფრაზე გაჩნდებოდეს! მე კი ვიცი ოჯახი, სადაც, სკრიღებთ თუ არა, უამრავ პურს ყიდულობენ, მეორე დღით კი ნარჩენებს (საკმაოდ ბევრს!) სანაგვეში ჰყრიან ხოლმე... გარწმუნებთ, რომ ჩემს ოჯახში ეს არასოდეს მოხდება.

კორესპონდენტი: — მარტო პურს უნდა გავუფიქრობოთ?

ა. ხარაშვილი: — რატომ მარტო პურს? საერთოდ ყველაფერს, განსაკუთრებით კი ისეთ პროდუქტს, რომელიც მაღე ფუქება, ვთქვათ, ხაქოს, კარაქს, რძეს.

ვ. ხანაძე: — სურსათის გარდა ჩვენს გარშემო არის ნივთები, რომელთა შექმნაზეც, აგრეთვე, დიდი შრომაა დახარჯული.

კორესპონდენტი: — მაგალითად, სკამები. მე თქვენს სასაუბრეში ვნახე რამდენიმე სკამი, რომლებიც დაუნდობლდაა დასერილ-დაჩეხილი და დაღუწებული.

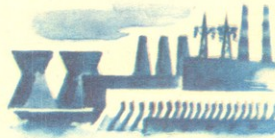
ა. ხარაშვილი: — ეს დიდი ბიჭების ჩადენილი იქნება, პიონერები ამას არ იზამდნენ, არც ოქტომბრელები...

ვ. ჭოლოყავა: — სასწავლო ნივ-

თებსაც უფრო უნდა მიუფიქრობოდეს და ყაირათიანად, შექმნაზე უნდა ვიხსიროთ. მაგალითად, მჭერ-მკვრივეს არ ვიციდი იმაზე მეტ რვეულს, რამდენიც მჭირდება. ზოგი კი იმაზე ორსამჯერ მეტ რვეულს, ვიდრე სკამს ან საშულს იმარაგებს, რაც მთელი წლის განმავლობაში დაეხარჯება. ისეთებიც ვიცი, უჯრის ან ცალხაზო-ან რვეულში არაფრისმთქმელ სურათებს რომ ხატავენ და მერე მთელ რვეულს ჰყრიან...

ბ. ქვეანიშვილი: — ეკონომიურად უნდა ვხარჯოთ ელექტროენერგიაც; არა მარტო შინ, საყუართ ბინაში, არამედ აქაც, სკოლაში...

კორესპონდენტი: — მე ველოდი, როდის ასხენებდით ელექტროენერგიას. წელან ოთხივე სართულის დერეფნები დაეიარე და ვნახე, რომ მეთხვე სართულზე ერთი ნათურა ანთია (ახლა შუაღდება და გარეთ მზე ჩახანებებს), მესამეზე — ოთხი, მეორეზე — სამი (ერთიც — კარჩაეკტილ და ცარიელ ლამორატორიაშიც), პირველზე — ხუთი... ერთი ნათურა ამ კედლის გვერდით, მე-7 კლასის ოთახში ციმციმებს, ორიც — ჩვენს პერქვეშ. პიონერთა ოთახში, აა-

დაც ახლა ვსხედვართ. შევჯავით? ჩვიდმეტი გამოდის. როგორ ფიქრობთ, ცოტაა ეს თუ ბევრი?

ბ. ქვეანიშვილი: — მე გეონია, რომ ბევრია...

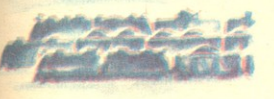
ლ. კობერიძე: — ჩვენს კლასში ყოველთვის ვითმავთ ხოლმე სინათლეს...

ვ. ხანაძე: — ლულა, მტიციელ უნდა შევიგნოთ, რომ არ კმარა მარტო საკუთარი კლასით, საყუართი საზრუნულით ცხოვრება. რამდენადაც ვიცი, შინ საკმაოდ ნათელი წარმოდგენა გქვს პიონერის აქტიურ საზოგადოებრივ პოზიციაზე: შენი და ჩემი არ

არსებობს; არა მარტო იმაზე უნდა იხიუნო, რომ თავად იყო უკეთესი, არამედ იმაზეც, რომ შენს გვერდით მდგომარე უკეთესი ვახდეს. ხომ ასეა? **ღ. კობერიძე:** — დაახ. ეკა ხელმძღვანელი...

ვ. კოლიკაძე: — რამდენჯერმე შევინწე, რომ ჩემს ერთ მეზობელს დიდ ოთახში რამდენიმე ნათურაანი კული ენთო. ათამდე ნათურა მაინც იქნებოდა. იმ მეზობლის ოჯახში თით-

ქმის ხეში ტოლი ბიჭი იხლებდა, ისიც პიონერია. იმ ბიჭს ვუთხვედრე, რა არის, ამდენი ნათურა რომ გინთათ, ისიც დღისით. ვლუქტროენერგია არ გენანებთ-მეთქი?.. ის იყო და ის, მეგრე ასეთი რამ აღარ შეინიშნავს.

ს. ქვეანიშვილი: — ერთ კვირა დღეს ვევა ფშაველს გამზირზე მოვხდი. შევინწე, რომ კარგა მოზრდილ მონაკვეთზე დღის ნათურები ენთო. შინ მივედი თუ არა, თელასის რაიონულ კანტორაში დავიჭე. მადლობა მითხრეს და ახლავე გამოერთათეთ, შემპირდნენ.

კორესპონდენტი: — ნამდვილად სანაქებო, ქეშამიტად პიონერულ საკციოლა. თქვენ შეიძლება არ იცოდეთ, რომ ერთი 75-ვატაანი ნათურა, რომელზე ერთი კვირის მანძილზე დღელაქმში 2 საათი ანთა (სულ — 14 საათი), ხარჯავს 1 კვტ-საათ ენერჯიას. თითქოს უმნიშვნელოა, არა? მაგრამ დაუკვირდით: 1 კვტ-საათ ენერჯია საქმარისა იმისათვის, რომ გამოვიმუშაოთ 30 კვ რკინის მადანი, გამოვადნოთ 1,5 კვ მაღალბარისისოვანი ფოლადი ან მივიღოთ 39 კვ შაქრის ფხვნილი. ხელაეთ? კიდევ მეტს გეტყვით: თუ ყოველი ოჯახი შეტლებს ყოველკვირეულად 1 კვტ-საათის ეკონომიას, წლის ბოლოს ქვეყნის მასშტაბით იგი მოგვცემს 3 მილიარდ კვტ-საათ ენერჯიას! ასეთ ენერჯიის მისაღებად კი საჭირო იქნე-

ბოდა 1,4 მილიონი ტონა ქვანახშირი!.. არ, რა შეუძლია ერთი შეხედვით უმნიშვნელო ეკონომიას!..

ე. ხანაძე: — მართლაც საოცარია!.. აქედან, და, საერთოდ, ჩვენი საუბრიდან, სერიოზული დასკვნები უნდა გამოვტანოთ. როგორც ჩანს, ასევე გერიოზულად უნდა მოველაპარაკოთ იმ „დიდ ბიჭებს“. წელან ილიამ რომ ახსენა. ეს საკითხი მოსწავლეთა კომიტეტის სტრომაზე და კომკავშირის კრებაზე უნდა გამოიერთაოდ და მკველობის საგნად ვაქციოთ. ჩვენი სკოლის 317 პიონერს ნამდვილად შეუძლია ბევრი რამ გააკეთოს სამისოდ, რომ ცხოვრებისეულ პრინციპად გადავქციოთ მორიდება — „ეკონომიკა უნდა იყოს ეკონომიური!“ ხოლო თუ მთელი რესპუბლიკის პიონერები ამოვედიგებინა მხარში, მაშინ...

რედაქციისაგან: დაახ. თუ მთელი რესპუბლიკის პიონერები გულისყურით მოეკიდებიან ამ საქმეს, მათ შეუძლიათ მართლაც დიდი რეზერვი შექმნან ჩვენს ეკონომიკაში, რეზერ-

ვი, რომელსაც აქამდე საჭირო ყურადღებას არ ვაქცევდით.

ეურნალის რედაქცია სთხოვე თავის მკითხველებს, მოგვწერონ იმის შესახებ, თუ რა ყვთდება მათს რაზმებსა და რასზეულებში, რათა ცხოვრების წესსა ვადაქტეს პარტიის მოწოდება: „ეკონომიკა უნდა იყოს ეკონომიური!“.

საუბრა ჩაიწერა ნ. აბსაზაძემ

ბიძა კორესპონდენტმა ჩაიწერა 5

ბავშვი — მებაღარე

თითქოს რა კავშირი უნდა იყოს ტერმინებს და გეოლოგურ ძიებას შორის? მაგრამ აღმოჩნდა, რომ ეს კავშირი საკმაოდ შუადრია. ტერმინები მებაღეობაში (რამდენიმე ათეული მეტრამდე) ვიწრო ვიწრობებს თხიან და ზედაპირზე ამოკვეთილი ნიღბის ნაწილაკები. მათი აგებულება „სახლებში“ ხშირად 15 მეტრამდე სიმაღლეს აღწევს. ტერმინების „ცთობაზე“ გულმოდგინე შესწავლის შემდეგ ზომიანად ველოგები იკვებენ, რა ქანებია მიწის ქვეშ. ახე რომ, დასაჯერი შერყვების გათხრაც კი არ სჭირდებათ.

ტერმინებმა უჩვეულო როლი ითამაშეს აფრიკელ ვერმერის ალბერტ ფინჩის ცხოვრებაში. ერთხელ, თავის ბაღში სეარნობის, მან შეინახა ტერმინების კონუსი, რომელზეც პაწა წითელი ენებები კაობობდნენ. ეს „ენებები“ მაღალბარისოვანი ლლის მარცვლები აღმოჩნდა, რომლებიც ტერმინებში მიწის ზედაპირზე ამოიტანეს. სამომომოკვებელმა კომპანიამ დაინახაგან შეიძინა ეს ნაკვეთი და შეუდგა მჭირფახი ქვების მშობლიური ბუდობის დაშუშებას.

საბარლო სავაქანისანი

აფრიკისა და სამხრეთ-აღმოსავლეთი აზიის ქვეყნებში, ხალხ ცხოვრობენ (ქვრკოდა ცხოვრობენ) მარტორქები, შიშაუშვებს ბრაკონებთან ბრძოლის სტეკადური ხერხები, შექმნეს ნარცვლები და ეროვნული პარკები. ეკოლოგები თავს ევლებიან ცხოველებს და აუცილებლობის შემთხვევაში ახალ ხაცხოვრებელ ადგილას გადასვით იხიან, მაგრამ... ბრაკონებთან მიანი უშვავებს პრობლემად ჩნება. წითელი წიწი მონადირე ავაციებისათვის ფრადინა ქადალდა, მარტორქის რქებისაგან მზელეთა ფხვნილი კი ბევრ აღმოსავლურ ქვეყანაში სწორუპოვარ სამკურნალო საშუალებად ითვლება (რაც ფრადი ნაკვეთი). მოდა, საბარლო ხელკანიანები ვადაშენების გზაზე დგანან: აფრიკული წველარქა

განყოფილება
ხელმძღვანელობს
საქართველოს სსრ
დასახორციელებელი მწვრთნელი
შოთა იმედიანიძე

წონა გაფრინდაშვილის
პირდაპირი შემოქმედება.

ლოგინის დღეისასწავალი

ლოზიერის გამბიტი
კელერ-პერმანი
(საერთაშორისო ოსტატო. გღრ)
გაფრინდაშვილი
(საერთაშორისო ოსტატო.
საქართველოს სსრ)
სისუმი, 1984 წელი
I. თეთრი ურჯებს სისუტე
(ლაიტმოტივი):

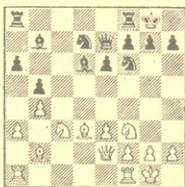
11. ღა ვერტკალი და მე-2
პირ-ზონდლი;

111. მხედარი მე-3 პირიონ-
ტალზე.

შეძლება იმის მტკიცება,
რომ მე-3 და მე-6 პირიონ-
ტალზე პირიონის კარბუცა
და მათზე ფილისტების შექ-
მნა დასახრლის დასაწეობა.

აქ, სხვა პლუსების არებო-
ნის გამო, მე-3 პირიონტალზე
შეკრა მუხსებ იწვევს მოწინა-
აღმდეგის დამოკლებას,
პირიონის დაშვებებს.

1. d4 2f6 2. c4 c5 3. dc e6
4. მე3 jxc5 5. მ8 0—0 6.
e8 d5 7. ა3 ა6 8. b4 კd6 9.
კბ2 dc 10. jxc4 ხ5 11. კd3

კბ7 12. 0—0 ღე7 13. ღე3
მბ7

სვლების გადაადგილებით შე-
იქმნა ლაზიერის გამბიტისათვის
დაშახახაბებელი პოზიცია.
ჩვეულებრივ, ამ ვარიანტში
შავი მხედარი c6-ზე დგას. აქ
„c8 მხედარი“ თავის ოპონენ-
ტზე — „d7 მხედარზე“ უფრო
ქტიურად გამოიყურება. სინა-
მფიციველი კი „d7 მხედარი“
უცილებია, უფრო ელასტიკუ-
რია. ის ხს-დან საქართველო-
მებრ გადავა c4 ან d5 (ა4)
ურჯებზე. ადრე შეუძენველი,
გაფრინდაშვილის მიერ განკუ-
რებელი ეს დეტალი შეტად
შინუწელოვანია.

ესაბა, რეალობას მოკლე-
რული იქნება, თუ ვიტყვით,
რომ პირდაპირ სტრატეგიულიად
უკვე მოგებულა. ასეა თუ
იხე, მომდევნო ეტაპზე გაფრი-
ნდაშვილის გინია ენაზე ვაჯე-
რებს და ანე გვანია, თითქმის
უკველივე და დასახამიდან გა-
ფრინდაშვილი იყო რადაც მარ-
ადილოდ იღვის ხახით და ახ-
ლა უზარლოდ მისი სოკრეტუ-
ლად განხორციელების მოწამე-
ნი გაგებთ.

14. გა1 გა8 15. ეd1 jxf3!
პოლიციის ღრმაგ გაგება. ძნე-
ლია, აზრად მოგივიდეს ასეთი
კუს გაცემა.
ახლა შავები საგრძნობლად
კვეცივენ პერსპექტივაში თე-

რების შეტევას შეუძლებელია
ფრთაზე, კიდევ უფრო მეტი
ტენე „c4“ ურჯებს და სერ-
ფოთი თეთრ ურჯებს მოწინააღ-
მდეგის ლაიტმოტი, რაც თანაშის
შექმნის დასაბრტოვად იქცევა-
16. ღეxh3 მ8 17. ღე2
მxდ3 18. ეxდ3 19. ხ5
კა2 20. ეd1 ღე7

„აქტაა განხვავება „c“ და
„d“ ხაზების ეფექტიანობაზე.
21. მბ1 jxb2 22. ღეxb2
მდ5 23. მბ2 ეე2

24. ღეხ5 მბ3!
იქცემა მხედრის რიდი მო-
წინააღმდეგის განლაგების ხილ-
რებზე, ახლა უფორმებისამდე
გაიზრდება თეთრი ძალების
კოორდინაცია, ხოლო შავებისა
კი დაქინდება, დაირყვება.

საოცარა — თეთრები იხე
აგებენ, რომ ერთი შესაძენვე
შეცდომაზე კი არ ჩანს!

25. ეე1
თუ 25. ღეxc2, მაშინ 25. ...
მე2. ეხაა 24. მც3-ის ტაქტი-
კური გამართლება.

25. ... ეე2 26. მეf1
საყურადღებოა 26. მფ5. ეე-
ლერ-გერმანი შეგნებულად თე-
ვებს ხე-ზე შავ ლაზიერს: 26. ...
ღეხ2 27. ღეh1 28. მე1
მე2 29. ეxc2 ეxc2 30.
მეxc2 ღეxg1 31. მეფ5.

მარტოკა იცდაბუთი ათახილა დარჩა, სუ-
მარტოლი, იავური და ინდური ცალ-ტა-
რა ათახამდე, სახმრთფორტული თეთრი
მარტოკა კი — კიდევ უფრო ცოტა.

რომლებიც ნოტებს შეესაბამებან. მამა-
სადამე, ათი თითი წარმოქმნის ორმოც
ნოტს — ხაზზე შეტ ოქტავას, რაც ნამდვი-
ლი პიანინოს თითქმის ნახევარს უდრის.
მართალია, „ხელთათმანზე დავკრა“ გაცი-

მას ზომ არ შეიძლება არც კლავიშები, არც
ლარება და შეიძლება დაეკრას კველან
— საშარტილოს სკამზე, კუნაზე და ფირ-
ფიცის ჩემოდანზეც კი.

როიანს კონსერვანი გაუნდა

შეფარკიანი და თეთრხელთათმანიანი
მუსიკოსი ხაზებში სერიოზული ხასით მი-
უქდა ჩვეულებრივ ზის მავიდას, ბავაშული
მოძრაობით ხელები შეშარათა. სწრაფად აა-
თამაშა თითები ზეგამიზრე და... დარჩაზღვი
გაისმა საოცრად მელიოდური მელარი
მუსიკა, ოდნავ მირთოლვარე — ასეუ
ბერებს ელექტროინსტრუმენტები გამო-
სცემენ.

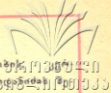
ამ იპონელი მუსიკოს-გამომგონებლის
მიედლი ხაილდულიკა ხელთათმანებშია და-
ფარული: უკველი თითის შეინით მოქე-
ნებულაა ჩამცემა ელექტრონული მოქე-
ნილობა, რომელიც ხივანდებს უტახანის
ბეგრის გენერატორს; ზღაპარზე თითის
წერებების სხვადასხვა ძალით დაბერას შეუძ-
ლია წარმოქმნას ოთხი სხვადასხვა ბეგრას,

ღებით უფრო ძნელია, ვიდრე როიალზე;
მაგრამ მოთავრია დაწეება. როგორც ჩანს,
ახალ ინსტრუმენტს დიდი მომავალი აქვს.

თალას აპრუნავს მუ

სათობის კრიზისი და ბენზინის უზარ-
ოხა დასავლეთის ქვეყნებში ბევრ შეი-
ნიერს აიშლებს, ცემბენ ენერჯის ანე-
წეარობენ. მეცნიერებს ზოგჯერ არც უნ-
ოზოხატება ჩამორჩებიან, ამას წინათ აპ-
ერაკელმა კენ ავრტბა საქართველ
გადატრა ეს პრობლემა — უოველ შემოხ-
ვევაში. თავისთვის: მან ააგო ავტომანქანა,
რომელიც მხოლოდ შვის ენერჯის ხარჯზე
მოძრაობს. თავისი „შეშობილით“ გამოყო-
ნებლმა გაიარა უკანაშარტი მანძილი კა-
ლფორნიიდან ვაშინგტონამდე. მანქანის
სიჩქარე გზის ზოგიერთ მონაკვეთზე საათ-
ში 40 კილომეტრს აღწევდა. „მოთავრია,
ნაილი დღე იყო, — თქვა კენ ავრტბა,
— და რწმი შვის ძრავა უნაკლოდ იბუშ-
ებებს“.

26. ... მან 27. ეძ4 მც1 28.
 ლხ1 ცფ1
 შეტვის გაძლიერების მნიშ-
 ვნდოვანი რეტორიკა. არაფერს
 იძლევა 28. ... ლფ2 29. მწ2
 ლხ1 30. მც1-ის გამო.

29. ეძ4 ცფ1
 ახლა 30. ... ლფ2 უკვე რე-
 ლური შექარაა.
 30. გწ2
 თუ 30. მ×ც4, მაშინ 30. ...
 ლც4

ნაწარმოებს ელფერს მატებს,
 აღდარებს სტრატეგიული პრო-
 ბლემების ტექტიკური გადაწყ-
 ვება. მართალია, თითქმის
 ყველა ისინი „კულსებში“ და-
 რჩნენ, მაგრამ განაპირობებს
 სტილის მშველელთა.

30. ... f6
 ახლა ნათელია — უკანას-
 ნელი ხელებით შექმნილი მუ-
 კარები ემსახურებიდნენ „d3“-
 ზე ფორისტის შექმნას მხედ-
 რისათვის.

31. ეძ1 ლც4 32. მფგ2 მძმ1
 თვითრები დაწვდნენ, რად-
 გან მომოდინენ ხელეობს კი
 ამოიწურა. დასურათობებული
 პოზიციაა დიაგრამაზე! კლარ-
 კის ისტორიაში თითქმის წა-
 მოსათვლელი ცუხცუხანი შუა
 თამაშში!

იწვიათა ახელი ლოგიკური,
 კრისტალური ნაწარმოები. იგი
 კლასიკური სისადავის ნიმუშია.
 კიდევ ერთი უზადო ნაწარ-
 მოები, ნათამაშევი პირველ
 ტურში, რომელიც ხელს სხვა
 კუთხით წარმოიჩინებს გაფრინ-
 დაშვლის შემოქმედებას:

**კონკრეტულ-
 ტაქტიკური დამიჯობი**

სი ცილიური და ცვ2

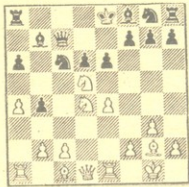
ბაფრინდაშვილი

(საერთაშორისო ოსტატი.
 საქართველოს სსრ)

ჩაიკოვსკაია
 (საერთაშორისო ოსტატი.
 საქართველოს სსრ)

სიხში, 1964 წელი

- 1. ეტნტ8 დარჩენილი მუცე;
- 11. სისუბტები მე-6 პირ-
 ზონტალებე.
- 1. ცფ6 ე. მწ2 მც6 3. ძ4
 ეძ4 4. მ×ძ4 ე. 6. მც3 ლც7 6.
 გწ2 ა6 7. გწ2 ხ57

ამ ვარიანტი (როცა კუ გა-
 მოხუკად „გწ2“-ზე), შავების და-
 ჩქარებული აქტურობა დაზი-
 ერის ფრთაზე სადავია.
 8. 0-0 ეწ7 9. ეცი ძ6 10.
 აფ1 ხ4 „თუ 10. ... ხა, მაშინ 11,
 ე×ა4 და ეც უპირატესობით“
 (გაფრინდაშვილი). 11. მძმ1!
 აი ის, რაც ახე ვკვირდავს

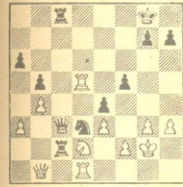
ჩვენი ახალი თარგმანი
 მოდ — მია ჩიხტაფტაძე
 მოქმედებაში, ჩერ კიდევ ირ-
 ათეული წლის წინათ ხელეწი-
 ვებოდა ნონა გაფრინდაშვილს.
 სამწუხაროდ, დღევანდელ
 ვულგარულადობა და, ახე გა-
 ნაწი, მოკლარკეთა ნაწილმა
 ეს არ იცის.

შეწირვის მიღება არ ვარაგა:
 11. ეძ4 12. მ×ც6! (თუ 12.
 ეძ, მაშინ 12. ... მცე7).

უკვე მე-11 ხელაზე შავებს
 ბრძოლა წაგებულ აქვთ!
 11. ... ლან5 12. მ×ც6 ×ც6
 13. ეძ2 ეხ8 14. ცმ1 ხ8 15. ც4
 ლძ1 16. აფ1 ეწ7 17. მხნ ლც7
 18. ეც2 ეწ6 19. ლ×ხ3 ლხ8 20.
 ეაძ1 ეხნ8 21. ცფ1 ძც 22.
 ე×ძ8 მფ×ძ8 23. ლც4 ე×ც3
 24. ლ×ც3 ე6 25. ლ×ც5 მწ7
 26. ლძ6 მფც8 27. ლ×ც6 ეწ8
 28. ეძ1 ეწ7 29. მც4!

მხედარი, რომელიც მოავარი
 ბრძოლა ითამაშა შავების დარ-
 ბედაში, ახლა აუნებს გადამ-
 წვევტ დარტუმს — მძმ1 (მე-6
 პირიზონტალი).

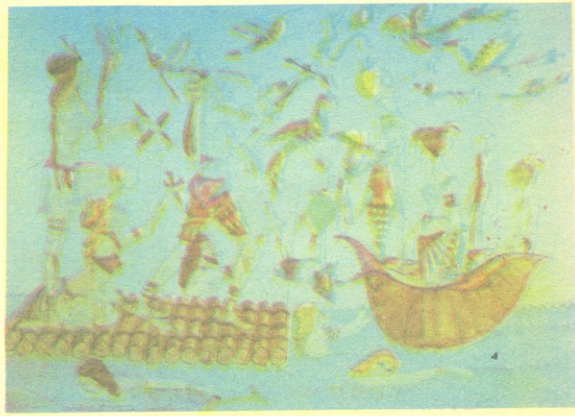
ჩაიკოვსკაია დაწვდია.
 ეს ირჩი ნაწარმოები მკაფი-
 ოდ წარმოიჩინებს ნონა გაფრინ-
 დაშვილის საკლარკო შემოქ-
 მედების უნიკერალობასა და
 სრულყოფილებას.

რუსულან შამგვიანშილი თბილისე-
 ლი გოგონაა. დაიბადა 1968 წლის 25 იან-
 ვარს. სწავლობს თბილისის 125-ე სკო-
 ლაში, ხატვა ძალიან აღრე დაიწყო. ხა-
 ტავდა ფერადი ფანქრებით, შემდეგ
 ფლომასტრით. ახლა იგი ფუნჯით, ტუ-
 შით და აკვარელით ხატავს.

მისი პირველი გამოფენა 1974 წელს
 ბავშვთა ხელოვნების მუზეუმში მოეწე-
 ყო, შემდეგ, 1976 წელს — „კომსომოლ-
 სკაია პრავდას“ რედაქციაში. 1977
 წელს რუსულანის ნამუშევრებმა „მე-
 გობრობის სახლში“ გადინაცვლა, ხო-
 ლო 1981 წელს — მოსკოვში, საქართვე-
 ლოს სსრ წარმომადგენლობის სახლში.
 ახლახან ნიჭიერი გოგონას ნამუშევრ-
 ბი დამთავლირებულბებმა ბავშვთა აუ-
 რათების გალერეაში იხილეს.

„ნაღირბა“ — 18 წლის

საბიჯები

მარჯვე ხელოსანი თვით უზრალო შავიდას სახელ-ოსნო დაზვად აქცევს. ამ-ისათვის საკმარისია შავი-დის ზომაზე გამოიჭრას ისეთი ფიცარი, რომელ-საც ირგვლივ — ჩარჩო, ქვემოდაც კი შალდის რბი-ლი ფენა ექნება დატან-ბული.

გახდელი ჩექმები სწო-რად არ ჩერდება, იატაკ-ზე ჩაიფუშება, არც წესი-ერად შრება და წინკარის იტრხაც აფუქებს. უღმა-მართული ჩექმები სამაგ-რისებრი ერთმანეთზე მი-აშავერ და კობტად შაქ-ვეე კუხვეში.

ფესხაცემელ ზონარი რომ არ გამოიჭრეს და არ გაგაწალოს, ფესხაცემელ წინში ნახვრები გაუყეთე და ზონარი ორივე თავით შიგ გაუსყარე.

თუ შინ ასეთ ხაღვარი-ანი რადიოა ან ტელევი-ზორი ვაღვას, ხაღვარის ფესხებს შორის დამატები-თი თაროს გაკეთება არ გაგიჭირდება. ასეთი თა-რო ვრამფირფიტებისათ-ვის, უურნალებსათვის და წიგნებისათვის შევიძ-ლია გამოიყენო.

ტუშით რეისფედერის დაშუბტვა ვაცილებით ვა-ვიადვილებდა, თუ გა-მოიყენებ სამედიცინო პიპეტს, რეზინის მილდა-სა და კლამს, როგორც ეს ნახატზეა ნაჩვენები.

თუ ძველმოდურ მტერ-სასრუტს ასეთ ხაღვარს გაუყეთებ, იატაკზე შენ-დებაზე ივარებს და მისი ხელით აწევა აღარ იქნე-ბა საჭირო.

შაშვინიანი ს. — სწავლა შინი მაშუღისათვის, სწავლა — შინი ხალხისათვის (ლექსი)	გარეკ. № 33
ბახხბაძე ბ. — ავიზაზღება 60 კოცონი (წერალი)	1
ნანანშიძე რ. — ისარე, შწვენე წველი (მოთხრობა, გაგ-რელება)	4
შინიშვილი ნ. — დუვაზს კვლავ უბახუბებს — „შად ვარ“ (წერალი)	4
ბილაშვილი მ. — პიონერთა ხაშფობილი (ნარკვევი)	12
კომპარშიძე პ. — უხახურავო კიბე (მოთხრობა, დასასრული)	16
ბახხაშვილი ბ. — წინად შერული სხივები (წერალი)	22
ბობინაძე დ. — ეპრო (მოთხრობა, თარგმნა ქ. კაკაბაძემ)	24
პიონერული მარში (ლექსი ი. გრიშაშვილისა, შუბიკა ო. დიხაიძისათვის)	26
ახისი (მარგალი შავილა — „ეკონომიკა უნდა იყოს ეკონო-მიური“)	27
ლენინი რ. — დავად დღვის სინაღდე (ლექსი)	28
ქაღოსნური ხარკე	29
მხედრონი	30
გამოკვადგები	32
ცხრაკლიტული	გარეკ. № 33

გარეკანის 1 გვერდის მხატვრობა ზურაბ შორენიძისა.

შთავარი ჩედატორი ბაბუღია შურია
სარედაქციო კოლეგია: ნებუზარ აფხაზაშა, ზურაბ გომიძე, აპთაქილი გუგუნიანი, დოდო პალაძე, გიორგი ფომინ-შვილი (მხატვარი-ჩედატორი), გიორგი კლინაძე, რომარტ ლა-რინაშვილი, დოდო შაბანაძე, სიმონ შაშვინიანი (პ/გ. მდიანი), ლიანა შაქერული, ზურაბ წაბრიკაშვილი, ზურაბ პუშუ-რიაძე.
საქართველოს კმ ცკის გამომცემლობის სტამბა. 380096, ლენინის ქ. № 14.

ჩედაქციის მისამართი: 380096, თბილისი, ლენინის ქ. № 14, ტე-ლეფონები: შთავარი ჩედატორის — 92-97-02, 92-21-81, პ. გუ-მდინის — 92-97-03, 92-23-05, განყოფილებების — 92-97-02, 92-97-01, ვაჟაძე ახანოვაძე 23, 04, 82 წ. ზელმოწერისა დასაბეჭდად 14, 05, 82 წ. ქაღალდის ფორმატი 60x90¹/₂, ფისოტური ნახეტი ფურცელი 4. საალბიტვო-საგამომცემლო თანხა 5.25, შეტვ. 749, ტარ. 152000. ეპ. უე 06252.

ჩედაქციის შთავალი მხალბეი ავტორებს არ უბრუნდება. თბილისში მცხოვრებ ავტორებს პასუხი წერილობით არ ეცნობება.

«Пионери», журнал ЦК ЛКСМ Грузии и Грузинского Республиканского Совета Всесоюзной пионерской организации имени В. И. Ленина для школьников. Выходит один раз в месяц на грузинском языке. Издательство ЦК КП Грузии, 380096, г. Тбилиси, ул. Ленина, 14. Адрес редакции: 380096, г. Тбилиси, ул. Ленина, 14. Отпечатано в типографии издательства ЦК КП Грузии, 380096, г. Тбилиси, ул. Ленина, 14. Формат 60x90¹/₂, учетно-изд. л. 4, усл. печ. с. 5,35. Тираж 152 000 экз. Цена 20 коп.

თარაზულა; 8. თიბრი ან
ლა ეთილი ფერის დანალექი
ქანი; 4. სხავი, რომელიც გა-
მოიყენება შედიცინაში; 4.
გამოჩენილი იტალიელი აბ-
რონიში; 9. ხეობა საქართვე-

რობა, მტვის მოხვევის სტრუ-
ლი; 26. მივიღეთ; 27. აღმა-
ნის სხეულის აგებულების შე-
მწაველი შედინერება; 28.
შავის შეჭრა დედამიწის ქა-
ნების წყებაში.

ახალგაზრდილი თევზი; 11.
„ბატონის“ შესატყვისი ესა-
ნურ ქვეყნებში; 12. ვულკან-
რი ქანი; 14. საუნარი, ანუ?
19. ქაქაქი აშშ-ის ნიუ-ჯერსის
შტატში; 20. ატომანქანის ნა-

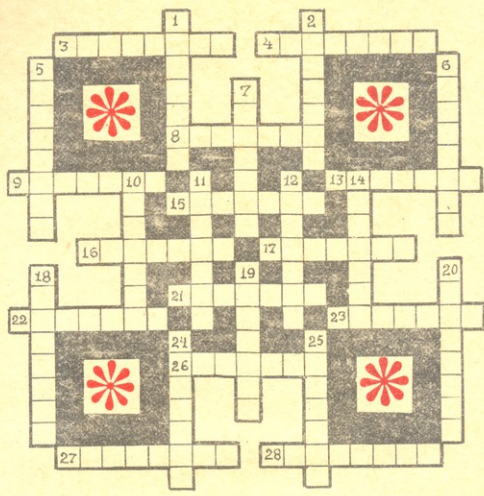
თავსატანი

რომელი-მომგზავა?

სწრაფად განახლებრთ, აქ
მოყვანილი თორმეტი ბურთი-
დან რომლები მოერგება მარ-
ცხნა ეუბნებ მოთავსებულ
თეთრ წრებს?

306 მოიხსარება?

მდინარის ნაპირთან წავი იდ-
ვა. მასში ორი ცაცის ადგილი
იყო. მდინარეს ოთხი მოად-
გენ. მეორე ნაპირზე სხვის და-
ღუმარებლად ვადავიდ ოთხა-
ვე და წავი ძველ ადგილზე და-
რჩა. შეიძლება თუ არა ეს
შომხდარიყო?

ლოში; 18. კონტინენტი; 19.
საბრძოლო იხარო; 18. სახელმ-
წიფო ევროპაში; 17. ხილი; 21.
სავსადღური ადრიატიკის ზღვის
ნაპირას; 22. სახელმწიფო სამ-
ხრეთ ამერიკაში; 23. გაუმზად-

შეშალა; 1. მიწის ზედა-
პირის კულტურული ფენა; 2.
ფიზიკური მოვლენა; 5. ძვირ-
ფასი ქვა; 6. კუნძული ინდოე-
თის ოკეანეში; 7. მიწისქვეშა
გაზაქსელლი; 10. ქვირთისგან

წილი; 24. სავაერელო ხაზარ-
ხი ნაგებობა; 25. საკანცელა-
რიო ნიუთი.

თენიე შონია

ბიჭვინთის 1-ლი სპ. სკოლა,
VII კლასი.

გ ა მ რ ი ა ნ დ ი ბ ი

ახმაზია ნამდვილი,
კისერი აქვს წაწვდილი,
თუმცა წერო არ გახლავს
და არც თიარფი არი;
თუკი დაწვდა სატილოვს,
ამან არ გავაკვიროს, —
მიმიე რამდე რომ იყოს,
მოაქვს ფრიალ-ფრიალით.

ნაყოფია ბურქისა,
ნის ხატიყის რა მოსთვლეს!
შეგ ჩავშანი აცია,
ვარეთ — მწვანე სამოსი.
გონიერი ბავშვი
არ იფიქრებს დიდ ხანს.
შენც მიხვდები წაშში,
თუ ჩურჩხილა ვიყვარს.

გაქვავებული ვრცელი ზღვის
ტალღებში ვნები მიცურავს,
ღამაზად მიქანობს და
თავი ფიქრავს უნჩურად:
არ დასჭირდება საწავი,
თუნდაც მთელი თვე იაროს.
სხვა თანაშემწე ამგვარი
კილდე გუავს, ამაშიანო?

ბურქის ძირას დაუყვლდა
გრძელკანება მხდარი,
ნახტომისთვის შალაა,
მარქვა და მხნელ არი,
დახედავ და — ძირხაა,
ახედავ და — ზედ არი.

6. ვარინია

პ ა ს ს ე ნ ი № 4-ში მონაწილეებზე

თარაზულა; 1. ოგიფო, ხეობი, ლა-
კარუსა, ზიდბაო, ვაგო, ხარაშოსა, ვალ-
დოლიდი, ნარხელოვა, ვალენსია, აღკანსტ,
ელნი, სევილია, მლაფი; 5. ნაბგენი; 11. პი-
არჩენი; 13. ობი; 19. ანა; 19. „სუტრა“; 20. ილი-

ნი; 28. ათონი; 29. „არხის“; 27. „სავარია“; 29.
კოხი; 30. შენეკელია; 37. თბილისი; 39. რუ-
სე. ტუმბო; 44. შიო; 45. „ატლანტიკი“; 47.
გლანი; 49. ლამე; 51. მადე.
შემართა; 1. ხარია, მადეაგა; 2. ხა-
რია, 4. ნიგოზია; 5. ალი; 6. ეტი; 7. ონი;

9. „პარხელოვა“; 10. ნაშო; 12. ლორო; 14.
ბუ; 15. დიდი; 17. იბი; 18. „არჩის“;
21. სკა; 23. იბა; 24. კადისი; 26. რუმბოცი;
28. იფი; 29. კენია; 31. გაი; 32. აღმა; 33.
აღმაზარი; 34. შიო; 35. ლეი; 38. არე;
38. „სედელი“; 40. კლბი; 41. ტაენი;
42. ჩაი; 45. ერტრა; 47. განა; 48. აღგა;
50. ია; 51. ზა; 52. და.

მოსკოვის

გეორგიელები

რუსლან
ფიგინაშვილის
ნახატი
გაგვითა
სურათების
გალაგებულან

101/101

საქართველოს
წიგნიერების
კავშირთა

„სომელების ჩაძირვა“ — 1* წლის

„ეთილი ღვინო“ — 6 წლის

„სკლის ბაზარი“ — 8 წლის

„ბანცარობა“ — 12 წლის

